

Pealinna nipid provintsis

Eelmisel nädalal esimese erakonnana ametlikult Viljandi linnapeakandidaadi välja käinud Keskerakond püüab sügisestel valimistel häält Tallinnas ära-proovitud tasuta ühistranspordi lubadusega.

LK 4

Meil on vaja leida uusi Balti kette ja Alo Mattiiseni lugusid, mis käivitsid noori ja hoiaksid neid oma juurte juures, et nad tuleksid tagasi.

ADEELE SEPP, uuspatriotistliku laulupeo korraldaja

LK 5

MUST SÖSTAR

Ettevõtja süüdistab riigiametit marjaistanduse hävitamises

ÜLLAR PRIKS
yllar.priks@ajaleht.ee

Karksi vallas Polli külas istandust pidav osaühing Fruitexpert SP on omaniku väitel saanud märkimisväärset kahju, mille põhjustas vaeleavesitus keskkonnaameti tellitud karuputke hävitamisel. Väidetavalt jäi ettevõtte ilma suurest kogusest mustasõstraistikutest.

Osaühingu juhatuse liige Toomas Rüütmann rääkis, et oli keskkonnaameti tellitud putketõrje allhankega kursis, kuid tal ei olnud infot kinnistul tehtava tõrje kohta.

«Tegime istanduses mehaanilist tõrjet ja avastasime istikutel kahjustused,» kõneles ta. «Algul kahtlustasime taimekahjureid, kuid peagi selgus, et on käidud mürki pritsimas. Kohe andsin hävitustööst ka vastavatele instantsidele teada.»

Hüvitamise algus tundus ladus

Keskkonnaameti ja põllumajandusameti taimetervise osakonna komisjoni inimesed tulid kiiresti olukorda kontrollima. Esialgu läks Toomas Rüütmanni sõnul kõik väga ladusalt ning pooled mõistsid teineteist. Tehti vajalikud proovid ja kontrolliti detaile. Selgunud faktide valguses esitas firma kahjunõude, mille suurus oli 16 562 eurot.

Keskkonnaamet lubas kahjukannatajale vastuse anda juba eelmise nädala alguseks, tegelikult saabus see käesoleva nädala esmaspäeval. Sellest võib lugeda, et kahjunõudja ei ole keskkonnaameti arvates tõendanud, et põõsad on hukunud just praegusel vegetatsiooniperioodil ning keskkonnaameti tellimisel tehtud putketõrje tõttu.

Seda, et põõsaste hävimise põhjus on karuputke vastu kasutatavad herbitsiidid, ei kin-

nita nende andmeil ka põllumajandusuuringute keskuste tehtud ekspertiis. Selle kohaselt istanduse mustasõstratimedest võetud proovidest taimekaitsevahendite jääke ei leitud. Keskkonnaamet leidis, et kuna neljal aastal on istanduses karuputke tõrjeks kasutatud sama meetodit ning varem ei ole kahjustusi tekkinud, on tõenäoline, et põõsad võisid hävida muul põhjusel.

«Kahjustatud on 1274 mustasõstraistikut, millest täielikult hävinud on 680 ja osaliste kahjustustega 594 noort taim,» täpsustas Rüütmann. Kahjunõude aluseks olid tema sõnust aiandusliidu määratud hüvitise hinnad. «Näiteks kui marjakultuur on üheaastane, on tema hind 6 eurot. Vahepealne väärtus määratakse arutluse teel.»

Kahjunõudega ei nõustuta

Keskkonnaamet ei nõustu ka esitatud kahju arvestusega. Ametlikus vastuses peeti kahjunõuet põhjendamatult suureks ning juhiti tähelepanu tööigale, et istanduse ala oli 2010. aastal kaetud karuputkega, mistõttu oli enne riikliku karuputketõrje algust mustasõstraistanduse rajamine komplitseeritud ning just keskkonnaameti tellitud tõrje tulemusena kujunesid alal istanduse rajamiseks soodsad tingimused.

Samuti lisati, et keskkonnaamet on tasunud katastriüksusel istanduse alal tehtud karuputketõrje eest kokku 3480,25 eurot. Nimetatud summat tulevat võimalikust kahjuhüvitisest maha arvata, sest kui keskkonnaamet ei oleks seal karuputke tõrjunud, oleks istanduse omanik pidanud ise need kulud kandma.

Rüütmanni andmeil rajati istandus tõepoolest 2011. aastal, kuid ta pole nõus keskkonnaameti väitega, nagu oleks seal karuputketõrjet tehtud. Tema väitel võeti siis maha va-

na õunaaed, tehti umbrohutõrje ja hoiti maad musta kesana. «Eelmisel aastal lasime oma istanduse ära hinnata. Selle järgi on kahjunõue saanud ka oma summad,» lausus Rüütmann. Ta tõdes, et nõudes pole arvesse võetud istikute

vahetamisega seotud tööjõukulusid ja hävitatud istikutelt saamata jäänud tulu.

Lahendus võibki tulemata jääda

Toomas Rüütmanni hinnangul tuleb taastada õnnetusele eelnenud olukord. «Selge, et kulu on suurem. Istikud tuleb välja võtta, teha ettevalmistustööd, uued istikud soetada ja istutada,» kirjeldas ta eesootavat kadalippu.

Paraku pole uute istikute saagijõudlus tema sõnust sama. «Noorte istikute järelkasv võtab aega. Samas on istandusel oma kindel eluiga.

Praegu on istanduses peaaegu 1300 istikut, mis võiksid veel kolm aastat

kesta,» nentis Rüütmann. Ta lisas, et sellises olukorras vahepeal väljavahetatud istikuid teiste vahele püsti ei jäeta. Kultiveerida tuleb kogu istandus ja sedasi jääb saak neilt põõsastelt saamata.

Dokumendi lõpus palus keskkonnaamet Fruitexpertil esitada tõendid põõsaste hävimise aja ning põhjuste kohta hiljemalt 12. septembriks ning andis teada, et käsitleb kahjunõuet puudustega esitatud taotlusena. Kui taotleja ei kõrvalda nimetatud puudusi tähtajaks, jätab keskkonnaamet taotluse läbi vaatamata.

Kuigi Rüütmanni jutu järgi on hävinud istikud praeguseks juba välja kaevatud, kavatsetakse kogu asjasse puutuv dokumentatsioon läbi töötada ning vajaduse korral keskkonnaameti hagi esitada.

Keskkonnaameti looduskaitsebioloog Madli Linder vastas Sakala päringule lühidalt, et kuna Fruitexpert oli jätnud tekkinud kahju asjaolud põhjendamata, ei võtnud keskkonnaamet kahjunõuet esialgu menetlusse.

MIHKEL MARIPUU (POSTIMEES)

ERAKOGU

Toomas Rüütmanni sõnul läks karuputke tõrjumine Fruitexpertil marjaaiale maksuma pea 1300 mustasõstraistiku elu. Mobiiliga tehtud fotol võib aimata kahjustatud marjapõõsaid.

ILM

19°

Täna on vahelduva pilvisusega ilm. Mitmel pool sajab hoovihma, paiguti esineb äikest. Puhub edelatuul kiirusega 6–10 meetrit sekundis, äikese ajal on tuul puhanguiline. Sooja on 17–19 kraadi. Viljandi järve vee temperatuur oli eile pärastlõunal 21 kraadi. Päike tõuseb Viljandis kell 5.37 ja loojub kell 21.06.

VILJANDIS

Suvi raamatukogus

Täna saab linnaraamatukogu lasteosakonnast uue ülesande, mis tuleb lahendada nädala jooksul.

Linnaekskursioon

Täna kell 13 tutvustab giid huvilistele lossimängesid ning vanalinna vaatamisväärsusi ja ajalugu.

Rannatennis

Täna kell 18 peetakse järve ääres meeste rannatennise etapp. Osaleda võivad kõik huvilised, mängukogemus ei ole oluline. Varustuse saab korraldajalt.

Suvelavastus

Täna kell 21 mängib Ugala Kaevumäel suvelavastust «Viimne võttepäev».

EESTIS

Rahvusvaheline teatrifestival

Täna algab Pärnus rahvusvaheline teatrifestival «Monomaffia».

9 771406 401012 ISSN 1406-4014

ARVAMUS

Peatoimetaja HANS VÄRE, arvamustoimetaja KARL-EDUARD SALUMÄE

JUHTKIRI

Pole veel hullu

Esmaspäeval selgunud teise kvartali majanduskasvu näitajad surusid enamiku majandusnäitajate peal. Kui esimese kvartali 1,1-protsendiline kasv võimaldas veel säilitada lootust, et aasta peale olukord paraneb ja jõuluks saame ennustatud kolm protsenti kokku, siis pärast 1,3-protsendilise tõusuga teist kvartalit ei ole nii optimistlik ilmselt enam keegi — suure tõenäosusega kukutatakse aasta-prognoos kahe protsendi peale.

Nagu väikese majandusruumi puhul ikka olema kipub, on Eestit ka seekord mõjutanud meie peamiste ekspordipartneritega toimuv. Nii Soome kui Rootsi on lausa väikeses majanduslanguses ja põhjanaabrite puhul ennustatakse, et riik jääb veel aastateks vinduma.

Lisaks annab meil endiselt valesalt tunda saastekvoodi müügist saadud raha lõppemine. See oli õigupoolest juba pikalt ette teada, kuid majandusprognoosides seda miskipärast tähele ei pandud.

Negatiivsete uudiste voolus ei tohi siiski tähelepanuta jätta ka positiivseid. Nii näiteks annab Saksamaa tööstussektori tugev kasv lootust kogu euroalale ja isegi viimaste aastate alaline peksupoiss Kreeka on suutnud näidata oodatust paremaid tulemusi.

Kokkuvõttes võib öelda, et esialgu pole Eestil veel väga suurt põhjust muretsemiseks. Tõus on ju ikkagi tõus ja et maksud laekuvad seni veel ennaktempo, tuleb riigieelarve tõenäoliselt kenasti täis. Küll aga võib majanduskasvu aeglustumine tõmmata pidurit palgakasvule, mis omakorda on oluline eeldus väljarände vähendamiseks. Tõsi küll, sellele võib piiri panna ka Soome ja Rootsi nigel seis, kuid vaevast niisugust lahendust keegi sooviks.

REPLIIK

Nutikas valik

Kiirelt arenevas tehnikamaailmas on järjest raskem orienteeruda. On tekkinud ridamisi lahendusi ja vidinaid, mille kohta võib öelda, et ei saa nii nendeta kui nendega. Kas või kogu see e-pangandus ja rahaautomaadid.

Ühelt poolt käib kõik küll plöks-plöks ja piiks-piiks, ent kui linnanimene satub oma plastkaardivirnaga maale, kust on ära koristatud kõik pangakontorid ja maksta saab ainult sularahas, ei jää tal üle muud kui kalorivaba kokakoola kapi juurest lõuavärinal oma tikutoosisuurusesse elektriautosse tagasi lonkida.

Viimati nimetatuga jääb ta, nagu te aimata võite, kuskile metsa vahele seisma, sest järgmine tankimispunkt on riigi teises servas.

Ise mässan klassikalise nutitelefoni. Mõtlesin, et sellega saab tervet maailma kaasas kanda. Ja saabki, kui sul on hobuse kannatlikkus ning oskus teda hoida nagu vanaema pärandatud portselani. Reaalsuses lohistad pool päeva rabaduse piiril näpukest, et valida ema numbrit ja kurta, kui ebaõiglane on maailm.

Tõus on ju ikkagi tõus ja et maksud laekuvad seni veel ennaktempo, tuleb riigieelarve tõenäoliselt kenasti täis.

ÜLLAR PRIKS

Sakala
433 0044

Tsirkusekaravan läheb edasi

PALJUDEL ON KOMBEKS rõhutada, et neid poliitika ei huvita ning nad ei kavatsegi valima minna, sest ei oska ühtki parteid teistele eelistada. Iseenesest pole sellest midagi hullu — inimeste huvid ja elutunnetus ongi ju väga erinevad. Omaette lugu on siis, kui üksikõiksete osa ületab teatud kriitilise piiri ja see seab kahtluse alla võimu legitiimsuse.

Praegune olukord on juba kangesti seda nägu: viimaste avaliku arvamusel küsitluste kohaselt on peaaegu pooled eestimaalased minetanud soovi sügisel valima minna.

Mina olen neisse, kes deklareerivad, et ei vali põhimõtteliselt mitte kedagi, aastaid suhtunud kerge põlgusega. Olen endale sisendanud, et hääle andmine on tõepoolest iga õige kodaniku kohus, sest selles väljenduvad lugupidamine oma riigi suhtes ja valmidus võtta enda kanda kas või kübeke vastutusest. Sestap olen täisealiseks saamisest peale oma sõna sekka öelnud eranditult kõigil valimistel, isegi siis, kui pole ideaalset valikut näinud.

Ent viimasel ajal on minu kodanikuvaim vankuma löönud. Hing on trotsi täis ning palju ei puudu, et tõstan käed ja tõden, et ei oska ega taha enam selles mängus osaleda.

Jah, ma tean, et ka valimata jätmine on valik, aga vähemasti umbisikuline.

KÕIGE LEVINUM argument, millega oma poliitikaleigust põhjendatakse, on see, et võimalikandjad tegelevad poriloomimisega ehk teisisõnu vaidlevad liiga palju. «Ma kohe ei või seda kakkust vaadata,» rehmab minu ema ühtelugu televiisori ees ja käivitab salvestusmasinast hoopis «Õnne 13» järgmise osa.

Minu puhul on vastupidi. Igatsen tagasi aega, kui Eestis peeti praegusest märksa tulisemaid poliitilisi debatte. Aega, mil kiirustasin kolmapäeva õhtul koju, et ETV-st «Foorumit» näha.

Nüüd pole ma seda juba mitu aastat teinud, sest seal ei juhtu midagi. Jättes kõrvale üksikud erandid, kui toimetajal on õnnestunud laua taha meelitada Jürgen Ligi, mõjub saade tühja sõnalavastusena, millel puudub parteide tagatubades langetatavatele otsustele vähimigi mõju.

RANNAR RABA

Sakala vanemtoimetaja

Isegi siis, kui poliitikud telesaamera ees üksteist verbaalselt nuhelda võtavad, tiksub mul miskipärast kuklas teadmine, et kohe pärast lõputiiteid suruvad nad telemaja hämaras fuajees sõbralikult kätt. Kujutlen, kuidas nad muiates nendivad: «Hästi panime! Järgmine kord jälle!» ning seejärel kuluhüvitistest tasuta autoga läbi pealinna tuledesära ise suunda liuglevad.

KÕIK ON NIIKUINII juba paigas. See on igav ja tülgastav. Nagu olen enamiku tösielusarjade puhul veendunud, et tegevus toimub vähemalt 80 protsendi ulatuses etteantud stenaariumi järgi, usun ma, et Eesti poliitikas ei sünni midagi märkimisväärselt plaanivälist. Avalikkus võib poliitikuid nende sigaduste eest hurjutada kui palju tahes, mentaliteedis ei ole pööret oodata.

Parteid on nagu kindlate skulptorite näpunäidete järgi kivisse raiutud kujud, mis on sinisilmsetele kunstihuvilistele uudistamiseks välja pandud. Nagu ühe korraliku näituse puhul ikka, pole neil mingit võimalust taieseid oma maitse järgi kohendada. Või kui ongi, siis üksnes väikest vandalismiakti toime pannes, murdes kuju küljest mõne eenduva osa, näiteks varba või sõrme.

Sügavat mõtet sel aga niikuinii pole, sest juba mõne nädala pärast on skulptuur taas algses vormis. Asendatud de-

„**Sõna ei maksa enam suurt midagi: seda antakse ja võetakse, lähtudes tehingu rentaablustest.**“

tail võib küll värvi tooni poolest ülejäänud teosest erineda, kuid on näpatud tükiga ikkagi äravahetamiseni sarnane.

2000. AASTATE ALGUL läks oponendi foto pihta tulistamine ja selle teo avalik eitamine Mart Laarile maksuma valitsusjuhi koha. Mõni aasta hiljem kukkus Juhan Partsi kabinet

varsti pärast seda, kui Sakala oli kirjutanud siseminister Ken-Marti Vaheri korruptsiooninimõdikutest.

Kui pildi pihta tulistamist võis pidada halenaljakaks lapsuseks, mida Laar lihtsalt häbenes tunnustada, ja mõdikute olemasolu iseenesest ei tähendanud veel kellegi alusetut represseerimist, siis Reformierakonna probleemid on kõige otsesemal kujul seadnud kahtluse alla Eesti demokraatia tõsiseltvõetavuse. Kui see pole põhjus vastutust võtta, siis mis veel on? Selle asemel oleme kuulnud peajasjalikult juttu, kuidas partei tegi maine- ja suhtekorralduslikke vigu ning on sunnitud edaspidi neid vältima.

TAHAME VÕI MITTE, aga hädaldajatel kipub olema õigus: veel kümnekond aastat tagasi reaalse sisuga olnud mõiste «poliitiline vastutus» on vahepeal saanud sõnakõlksuks. Nii pole midagi imestamisväärset selles, kui aastaid peaministri vastases opositsioonis tuld ja tõrva sülitanud poliitik ühel sumedal suvepäeval kannapöörde teeb ning senise rivaa-li teenistusse asub. Sõna ei maksa enam suurt midagi: seda antakse ja võetakse, lähtudes tehingu rentaablustest.

Tallinna linnapea Edgar Savisaar võib oma lähikonnaga ühtepuhku valimiskampania korraldamiseks maksu-maksja taskust raha varastada. Kiru ja süüdistada palju tahad, see ei lähe talle vähimalgi määral korda. Klähvigu koerad pealegi, roheline tsirkusekaravan läheb kamaaruška saatel ikka oma rada.

Kõige kurvem on seejuures tõsiasi, et Edgar Savisaar võib küll olla areenil seisvatel klounidest kõige värvikirevamas kostüümis, kuid trikkide poolest ei erine teised temast kuigi palju. Üks puhub pasunast seebimulle, teine sikutab tiigrit sabast, kolmas ukerdab kõiel ning neljas istub vahu-kooretordi sisse. Nii odavale etendusele tõrgub käsi piletit ostmast.

PRÄÄNIK

Viljandi maavalitsuse ees on täna ja homme avatud doonoritelk.

PIITS

Mitu inimest, aga ka Grand Hoteli suvekohvik on viimastel päevadel langenud Viljandi kesklinnas varaste ohvriks.

NÄITUS

Tiigerpüütonid ja alligaatorid võtsid koolimaja oma valdusse

SIGRID KOOREP
sigird.koorep@ajaleht.ee

Kujutlege oma õlul siuglemas rohkem kui kahe meetri pikkust tiigerpüütonit. Kollane soomuseline nahk pole ligane, nagu tihti arvatakse, vaid võrdlemisi kuiv ja täiesti jahe. Ta pistab oma pea teie kaela juurde, nii et temast moodustub pea-aegu aas.

Rene Renz, kel on üll kollase mao mõni kilo raskem sõsar, toonitab, et karta pole tarvis, madu on rahulik ning sööb ainult kanu ja jäneseid.

«Tahame inimestele näidata, et reptiilid pole koletised ja tapjad, nagu sageli filmide ja interneti tõttu arvatakse,» selgitas ta. Tiigerpüüton on munast koorudes vaid 50 sentimeetrit pikk. Siis sööb ta oma esimese hiire ning nõndaviisi hakkab kasvama, kuid inimestest hoiab eemale.

Roomajad küladesse

Rene Renz on mees, kes tõi juba teist aastat Saksamaalt Eestisse krokodillide ja roomajate näituse. Nädala algul olid ligi 30 terraariumi reptiilidega, üks aedik kahe alligaatoriga ja teine nelja kilpnõunaga üles seatud Suure-Jaani gümnaasiumi fuajeesse. Täna sõidutati roomajad Võhmasse.

Võhmalanna Anna-Liisa Hramov rääkis, et tema perel enam kannatust ei jagunud ja nii tulid nad roomajaid naabrite juurde vaatama.

Näituse Eesti-poolse korraldaja Tõnu Raudla sõnul on Viljandimaal plaanis jõuda veel Kolga-Jaani, Viiratsisse, Viljandisse ja Hallistesse. «Alustasime Eestis mai lõpul

Reptiilide näituse omanik sakslane Rene Renz teab, et maod pole koletised, nagu filmides sageli näidatakse. Tiigerpüütonit nii endale kui Sakala ajakirjanikule õlgadele asetades ütles ta, et karta pole vaja, sest vingerdav madu ainult uudistab.

ELMO RIIG

ja nii kaua, kuni ilmad lubavad, tahaks ikka ringi käia,» lausutas ta.

Renz lisas, et eelmisel aastal tehti tiir suuremates Eesti linnades, aga tänava soovib ta käia väiksemates asulates ja külades.

«Inimene ei pea sellepärast sõitma sadu kilomeetreid Tallinna, et roomajaid näha,» märkis ta ja viipas vanemale daamile, kes oli terraariumi ette kummardunud ja sisalik-

ku uuris. «Ta ei saa võib-olla autosse istuda ja linna minna, aga nüüd on näituse võimalus tal paar päeva kodus olnud.»

Alligaatorid köitsid

Päevas vaatab näitust sada kuni kolmsada inimest ning Suure-Jaani piletisabas olnud lapsed teadsid juba rääkida, et nemad tahavad kõige enam krokodille näha. Õigupoolest on näitusel väljas al-

ligaatorid, kes laisklesid mõnusalt ekspositsioonirea lõpus aedikus.

Nad on Floridast, Missisippi alligaatorid, ühel vanust 14 ja teisel 16 aastat. Natuke suurem on isane ja väiksem emane. Laisklevad nad seepärast, et energiat kokku hoida. Omaniku ütlemist mööda võivad nad toiduta olla isegi kuni kaks aastat. Näituseloomad siiski nii kaua vastu pidama ei pea. Suurem alligaator maius-

tas eelmisel nädalal kanaga, kuid teine einestada ei soovinud.

Rene Renz ütles, et tegu on noorte alligaatoritega — nende eluiga küündib 80 aastani.

Roomajatega on Renzil kogemust terve eluea jagu. «Mu vanaisa hakkas krokodille ja roomajaid koguma 1950. aastatel. Mina kasvasin üles koos krokodillidega ja mu üheaastane poeg on samuti nendega harjunud,» tähendas ta.

Töötukassa pani tööle kõnekeskuse

Paarikümnes Eesti töötukassa büroos on augustist avatud kõnekeskus, üks selliseid on loodud ka Viljandimaal büroos.

Kõik kõnekeskused on avatud töötukassa klienditeenindusaegadel. Ameti selgitusel parandavad kõnekeskused töötukassa klienditeeninduse taset ning muudavad klientide ja ametnike suhtlust tõhusamaks.

Viljandi büroo kõnekeskusega saab ühendust numbril 435 0050. Kõnekeskuse saabunud kõned salvestatakse 60 päevaks, et tagada parem klienditeenindus ning vajaduse korral võimalus üle täpsustada inimese jäetud teade, näiteks tema töölesaamise, haigestumise või mõne muu tähtsa asjaolu kohta.

Lisaks on alates augustist muutunud kõik Eesti töötukassa telefoninumbrid, vajaliku büroo uuenenud kontaktid on ameti kodulehel. Üldistes töötukassat puudutavates küsimustes saab endiselt pöörduda töötukassa infotelefonile 15501. (Sakala)

Eksiil-president maetakse kodumaale

Laupäeval maetakse kodumaa mulda Viljandimaal Suure-Jaani vallas sündinud Tõnis Kint, kes oli 23. detsembrist 1970 kuni 1. märtsini 1990 Eesti Vabariigi eksiilvalitsuse peaminister presidendi ülesannetes.

Riigikantselei teatel on Tõnis Kint hoidnud kõige kauem Eesti riigipea ametit ning on ainuke teadaoleva matmisohuga riigipea, kes ei ole veel Eestisse ümber maetud.

Aastatel 1953–1963 oli Kint ka põllutöominister ja sõjaministri kohusetäitja ning 1963–1970 peaministri asetäitja.

Tõnis ja Magda Kindi ümbermatmise riiklik tseremonia algab Tallinna Metsakalmistu kabelis kell 12. (Sakala)

990
Norm. 16.90 €

870 W
1L
Kohvimasin Bomann KA1531CB MUST
8-10 tassi kohvi, tilgalukk.

229€
Norm. 279 €

29" FUNAI ANNAB
5 AASTASE GARANTII

A en.klass MHL/VGA
HDMI 3x USB salvestus

1990
Norm. 24.90 €

1,7L 1800 W

3990

1,5L 700 W
Roostevaba korpus, suur 75 mm täiteava

Iga Samsungi külmikuga kaasa mikrolaineahi!

➤ KÜLASTA MEID: Viljandi Tehnikatäht • UKU keskus, Tallinna tn 41 • Avatud: E-R 9-19, L 9-17, P 9-16 • Tel 43 35 333

www.tehnikataht.ee

Verekeskus saabub telkidega Vabaduse platsile

SIIM PIIRAK
siim.pirak@ajaleht.ee

Tartu ülikooli kliinikumi verekeskuse arstid ja laborandid püstitavad koostöös päästeameti, kaitseväe ja sotsiaalministeeriumiga täna Viljandi kesklinna doonoritelgi ja ootavad sinna kahel päeval inimesi heategusid tegema.

Maavalitsuse ees Vabaduse platsil on telgissuu vereloovutajatele avatud täna ja homme kella 11–17.

«Viljandis on palju toredaid inimesi, kes soovivad verd loovutada,» põhjendas verekeskuse direktor Helve Kõning ees ootavat visiiti. Ta tõdes, et Viljandis on alati väga edukalt läinud, sest siin on piisavalt altruiste.

Teine põhjus, miks telk üles seatakse, on vilets vererevaru. «Vereseis on väga kehv,» tõdes Kõning. «Peaaegu kõiki veregrupeeri läheks tarvis.»

Nagu suvisel ajal ikka, on verepuudus väga suur. Õnnetusi on palju ning doonoreid käib tavalisest vähem. Eile oli verekeskuse kodulehe infograafiku järgi väga väike 0 negatiivse, A ja B positiivse ning AB positiivse veregrupi varu.

Direktor avaldas usku, et telki tuleb verd loovutama sama palju inimesi kui igal korral. Päevaga on verd saadud 90–100 inimeselt. «Paarkümmend on tulnud tavaliselt ka tagasi saata,» nentis Kõning.

Verd saab loovutada 18–65-aastane inimene, kes kaalub vähemalt 50 kilogrammi. Peale selle on oluline, et doonoril poleks kahe kuu jooksul olnud puugihammustust ning kahe nädala jooksul poleks ta põdenud mõnd külmetushaigust.

Viljandis loovutatud veri kuulub haigetele kogu Lõuna-Eestis, sest just seda piirkonda Tartu ülikooli kliinikum varustab. Ka siis, kui Viljandimaal oli üle aasta hepatiidipuhangust tingitud verevõtmise paus, toimetas verekeskus siia operatsioonideks verd.

Doonor peab olema piisavalt puhanud ja kindlasti ei tohi verd loovutada tühja kõhuga. Söömise peaks mahtuma viimase kolme tunni sisse enne vereloovutust. Kaasa tuleks võtta pildiga dokument.

Neil, kes täna või homme telki ei jõua, võivad minna 29. augustil kella 9.45–13 Viljandi haigla C-korpuse kolmanda korruse saali, kus verekeskus taas doonoreid ootab.

Täna ja homme võib Vabaduse platsil näha doonoritelki.

Võrtsjärve kallas on 1980. aastate keskpaigast üha tihedamini pilliroostunud ning see võõnd on aina enam järve avavee poole laiinenud.

ELMO RIIG

PILLIROOG

Võrtsjärve kalad saavad peagi vabamalt hingata

MARGUS HAAV
margus.haav@ajaleht.ee

Võrtsjärve kaldad on viimastel aastatel üsna hullusti mattunud pilliroogu, mis segab kalu teekonnal kudealadele. Nende vabastamiseks võetakse peagi ette suur niitmistö.

Eesti jõgede taastamise ühing viib kahe aasta jooksul Võrtsjärves ellu kalade kude- ja kasvualade taastamise projekti, et leida võimalusi kalade looduslikku taastootmisvõimet parandada. Projekti kogumaksumus on 48 000 eurot. Lõviosa sellest rahastab keskonnainvesteeringute keskus (KIK).

Setted uhetakse ära

Võrtsjärve kaguosas lõigatakse pilliroovõõndisse eri suuruse ja kujuga alasid ning uhetakse neist ära setted, et võimaldada kaladele vaba juurdepääs kudemiseks ning noorkalade toitumiseks. Uus on tihti unustatud vana ja kõrkjate vastu aitabki kõige paremini vana hea äraproovitud niitmine.

«Mingeid kemikaale kõrkjate vastu kasutada ei saa,» ütles ühingu liige Lauri Kask.

«Üldiselt on nii, et kui kaks aastat järjest niita, saab väga häid tulemusi ja kolmandal aastal ei tule enam midagi üles. Kõrkjal on see huvitav omadus, et kui teda piisavalt kiusata, ega ta siis ennast enam eriti üles ajada ei taha.»

Ühing on seda proovinud Elistvere järvel. Seal tehti üks suur sisselõige ja see hakkas nii hästi toimima, et otsustati samamoodi ka Võrtsjärvel proovida.

«Et Võrtsjärve suurem ja rooala on palju, saaks seal proovida eri tüüpi sisselõikeid ja selgitada välja, kuidas veevahetus paremini toimima hakkab,» lisas Kask.

Järv toimis nõukogude ajal aastakümneid põldudel ja poldritel tulevate väetise ja reovee kollektorina ning selle mõju annab tunda tänaseni. «Eks see kõik olegi pilliroo ja kõrkjate vohamise põhjutanud, toitaivate rikkus ongi sealt tulnud,» nentis Kask.

Mitu niitmist

Võrtsjärve kaguosa roostikku rajatakse peagi mitmesuguse kujuga kudealad ja liikumisteed, vees olev taimestik niidetakse, korjatakse kokku ja komposteeritakse. Puhastatud aladel jätkatakse veetaimede niitmist ning äravedu, kokku on plaanis kolm järle niitmist.

Projekt annab vastuse ka sellele, kuidas kasutavad tekitatud alasid kalad ja veelinnud, samuti selgub, kuidas kasvavad veetaimed ning liiguvad setted. Leitavad lahendused aitavad loodetavasti korrastada ka teisi Eesti järvi ning suurendada nende kalavarusid.

«Kinnikasvanud järvesoepid on teinud kalade elu raskeks, sest nende liikumine pole mõnes kohas enam võimalik,» selgitas keskkonnaminister Keit Pentus-Rosimannus. «Kudealade taastamine, puhastamine ja loomine on liikide kestmiseks seetõttu hädavajalik.»

Minister lisas, et see on ka põhjus, miks KIK on viimase aastakümne jooksul toetanud 27 kudeala taastamist ja loomist 740 000 euroga.

KIK-i Viljandimaal projektipetsialist Kristjan Kalda lisas, et 740 000 eurot on reaalse ehitustööde maksumus ning uuringute summad selles ei kajastu.

«Varem on projekteeritud ning rajatud kudepadjandeid ja -alaid,» rääkis Kalda. «Lisaks on lammutatud rändetõkkeid, nende hulgas nii kopra kui inimtekkelisi tamme ning tehtud uuringuid, kas kunstlikest koelmutest on olnud kasu ja kas kalad on need omaks võtnud. Uuringud näitavad, et kasu on olemas ja kalad on kudealad kasutusse võtnud.»

Partei paneb bussid valimisvankri ette

RANNAR RABA
rannar.raba@ajaleht.ee

Eelmisel nädalal Keskerakonna Viljandi linnapeakandidaadiks nimetatud Helmut Hallemaa tunnistas, et sügisestel valimistel keskendub tema partei Viljandis tasuta ühistranspordi ideele, mis sai hiljuti Tallinnas tuleristsed.

Vastuseks küsimusele, miks peaks Viljandis hakkama tasuta bussisõidule mõtlema, märkis Hallemaa esmalt, et see on valik, millele pole tõenäoliselt kõigi linlaste heakskiitu oodata. Samas rõhutas ta, et täpselt samamoodi esineb eriarvamusi kõigi teiste ühiskondlike teenuste puhul.

«Enamasti inimestele meeldib, et linn tellib maksimaksjalt kogutud raha eest parkide niitmise ja koristamise, kuid kindlasti on ka neid, kelle meelest on see vaesel ajal mõttetu kulutamine,» arutles ta.

Kõik linlased oleksid võrdsed

Tasuta ühistranspordist võidakse Viljandi poliitiku arvates eeskätt kahes asjas. Esiteks muutuks tema meelest süsteem sel kombel linlastele lihtsamaks, sest kõigile hakkaks kehtima ühesugune kord olenemata sellest, kas tegu on õpilase, pensionäri või töötajaga. Teiseks hellitab ta lootust, et nii väheneks autode kasutamine.

Väikelinna kohta on Viljandis Hallemaa arvates autosid suhteliselt palju. «Esiteks on roheline ilmavaade põhimõtteline asi. Ja teiseks on tiptundidel mõned meie ristmikud ja teelõigud üpris umbes. See ei tohiks nii olla. Kui autosid oleks vähem, mõjuks see meile kõigile kindlasti hästi.»

Et praegu vastutab kogu maakonna, sealhulgas Viljandi ja selle lähikümbruse bussiliinide tööhoidmise eest riik ehk maavalitsus, palus Sakala mõtet arvustada ma-

valitsuse arenguosakonna juhil Kaupo Kassel.

Olgugi et Kase kandideerib valimistel Viljandi ümber loodava suure rõngasvalla volikokku Isamaa ja Res Publica Liidu nimekirjas, ei rutanud ta keskerakondlaste taktikat eos hukka mõistma. «Kõike annab korraldada. Kui inimestel on suur tahtmine, pole ükski asi võimatu,» arutles ta.

Süsteem muutuks kokkuvõttes kallimaks

Küll aga rõhutas Kaupo Kasse, et tasuta lõunaid pole ning kõnealune samm kujuneks üsna kalliks. Seega oleks tema meelest tark esmalt kaaluda, kas saadav kasu on ikka kulutatava rahaga tasakaalus. «Võib-olla saaks sama summaga hoopis midagi mõistlikumat teha.»

Lisaks tõstis Kase esile asjaolu, et Viljandi linnaliinid ulatuvad ka naaberomaavalitsuste territooriumile. See tekitab küsimuse, kas tasuta saaksid sõita üksnes maakonnakeskuse elanike registris olevad inimesed või kõik soovijad elukohast sõltumata.

Niisugusel juhul tuleks nagu Tallinnas kasutusele võtta isikukoodiga seotud sõidukaardid, mis tähendaks alles hiljuti loodud kiipkaardisüsteemi ümberõhkimist, uue tarkvara ja võib-olla ka tuvasseadmete soetamist. Seega võiks tasuta sõidu kehtestamine tähendada tegelikult süsteemi kallimaks muutumist. «Me kõik hakkaksime kaudselt rohkem maksma, aga uusi liine ja moodsamaid busse see ei annaks,» jätkas Kase.

Helmut Hallemaa omakorda avaldas seepeale arusaamatust, miks maavalitsus tellis bussidesse sellise tehnika, mille võimalusi ei saa laiendada.

Maavalitsuse arenguosakonna juhataja ei nõustunud väitega, et Viljandi on üleautostunud. «Loomulikult võiks saastamist alati vähem olla, aga siin ei näe ma küll sellist häda, mille lahendamiseks tuleks ekstra kulutada asuda. Õhk on puhas ja liiklus laabub,» hindas Kase.

MAKSUMUS

Tasuta bussisõidu kehtestamise korral peaks linnavalitsus otsustama, mille arvelt selleks kuluv summa kokku hoida.

- Tänavu esimesel poolaastal laekus Viljandi ja selle lähikümbruse bussiliinidelt 148 000 eurot piletitulust, millest 31 000 eurot andis linnavalitsus pensionäride sõidukompensatsioonina.
- Et suure osa sõite nendel liinidel tegid linnaga piirnevate naabervaldade või kaugemate piirkondade elanikud, on raske öelda, kui palju linlased eeltoodud kogusummast omast taskust välja käisid ja mitu eurot peaks linn oma eelarvest tasuta ühistranspordi kehtestamise korral leidma.
- Kui paika peab Keskerakonna oletus, et poolaastalaekumisest kandsid viljandilased umbes 70 000 eurot, teeks see aasta peale 140 000 eurot. Selle summa eest saaks katta kolm neljandikku Viljandi tänavaukude lappimisele ja teede pindadele kuuluvast summast.

Allikad: maavalitsus, Sakala

LAULUPIDU

Uuspatriotism sõnastab noorte vastutuse oma kodumaa ees

JOHAN-KRISTJAN KONOVALOV
sakala@ajaleht.ee

Teisipäeval, taasiseseisvumispäeval on Viljandis Kaevumäel uuspatriotistlik laulupidu, millel astuvad üles teadliku elu vabas Eestis elanud artistid, et esitada omakirjutatud isamaalisi laule.

Üks peo eestvedajaid on sel suvel Ugala trupiga liitunud noor näitleja ja lavastaja Adeele Sepp, kelle sügisel esietenduv lavastus «Y-generatsioon» käsitleb samuti noorte suhteid oma riigi ja rahvaga. Sepa arvates peab noorem põlvkond võtma vastutuse ühiskonnas toimuva ees ning lööma kaasa kogukondliku poliitika arendamises.

Teisipäevane laulupidu on küll tasuta, kuid kogutakse annetusi Viljandi Kaare kooli autistide teraapiatoa täiendamiseks.

Adeele Sepp, mida tähendavad y-generatsioon ja uuspatriotism?

Y-generatsioon on majandus-

teoreetiline mõiste, et kategoriseerida generatsioone. Meist vanemad on x-generatsioon ja enne neid oli vaikiva ajastu generatsioon. Y hääldub inglise keeles samamoodi nagu küsisõna *why* (miks — toimetus). Me võtsime selle oma lavastuse jaoks kasutusse, et ennast defineerida. Leidsime, et see on kõige täpsem viis, kuidas oma kampa raamidesse panna.

Meile on väga omane igal sammul küsida, miks see nii on või miks ei võiks teisiti olla. Miks Eesti? Miks ma ära ei kולי? Miks Viljandi, kui Tallinnas on kõrgemad palgad?

Uuspatriotism sündis, kui koostasime oma lavastustiimiga manifesti, mis tugineb otseselt uuspatriotistlikule mõtlemisele. See on täpsemalt defineerituna ideoloogia, mis kätkes endas kogukonnapoliitikat.

Ugala noorte näitlejate ja teatrikunstnikena oleme praegu seisus, kus y-generatsioonilt oodatakse justkui mingit uut korda, uut mõtlemisviisi, kuidas panustada Eestisse. Meil on vabadus käes. Meie vanematel oli, mille eest võidelda.

Uuspatriotism otsib seda, mille eest võidelda. Seda, kuidas ise oma kodukoha eest seista ja mida teha, et me ei tahaks Viljandist ära kolida: kui-

das hoida noori siin ja kuidas kutsuda neid siia; kuidas kaasa rääkida linna arengukava koosolekutel; kuidas tunda rohkem huvi ja sütitada teisi noori rohkem küsimusi esitama, miks on nii või miks võim niimoodi mõtleb. See põhineb suuresti *do it yourself* (tee ise — toimetus) mõtteviisil.

Kui palju rahvus ja rahvuslus teie hinnangul noortele üldse korda lähevad? Paljud elavad ja töötavad välismaal ja on astunud nii-öelda rahvaste sulatusahju.

See ongi see, miks panime patriotismi ette sõna «uus». Leiame, et meil on vaja edasi liikuda. Meil on vaja leida uusi Balti kette ja Alo Mattiiseni lugusid, mis käivitaksid noori ja hoiaksid neid oma juurte juures, et nad tuleksid tagasi. Olen täiesti nõus, et paljud on võõrandunud mõistet «eestlus» või «rahvuslus» ja see tunne laulukaare all ei ole sama, mis oli neil, kes olid Balti ketis või kes laulsid meid vabaks.

See kõik on loomulikult püha, aga meil on vaja mõelda ka tuleviku peale. Kuidas defineerida enda jaoks tänapäevane eestlus? Kuidas ma käitun kodanikuna? Mis minu jaoks on Eestis püha? Millist kodumaad

ma tahan? Millisesse tulevikku tahan oma lapsi sünnitada?

Miks laulupidu?

19. augustil on Tartu laululaval ilma «uue» patriotistlik laulupidu, kus lauldakse Alo Mattiiseni lugusid ja kõlab «Koit». Selle otsene järg on uuspatriotistlik laulupidu. Otsustasime tuua «uue» sinna ette, näitamaks, et see on vana arendus.

See ei tähenda, et me ei laulaks hea meelega kaasa neid laule, mida Tartus lauldakse. Me tahaksime sealt lihtsalt edasi liikuda ja küsida, mis on meie tänase päeva «Koit». Sellepärast korraldamegi heategevusliku laulupeo, millel noored artistid saavad üles astuda oma isamaaliste lauludega. See on heategevuslik kontsert, aga laulupeo sümboli valisime selleks, et luua silda niimetatud uue ja vana patriotismi vahel.

Uuest ja vanast rääkides liigub mõte vanadele ja noortele. Mil määral on teie lavastus ja tegevus temaatiliselt seotud kolleegi ja kursusekaaslaste Vallo Kirsi lavastusega «Vanad ja noored»?

Vallo lavastuse pealkiri võiks ju iseenesest olla ka «X-generatsioon ja y-generatsioon». See on rida, mida oleme sattun-

nud ajama, sest see teema on õhus.

Avastasin Vallo lavastuses osaledes enda lavastuse jaoks, et ei ole mingisugust generatsiooni või kampa noori, kellest tuleb justkui eraldi rääkida. On asju, mis on generatsioonide ülesed. Ka Vallo jõudis oma lavastuses tõdemuseni, et on muutumatud süsteemid, mis pakuvad inimestele turvatunnet.

See näitab, et meie põlvkond pole eriline, lihtsalt vormid muutuvad. Mõisniku asemel on pank, põllu asemel on betoon, aga inimesed on samasugused nagu aastaid tagasi, nagu Tammsaare ajal. Sild meie lavastuste vahel on seega väga tugev, aga esitus ja vorm on teised.

Samas saab ju igast y-generatsioonist ükskord x-generatsioon.

Just. Meie põlvkond on sündinud vabadusse. Mina olin oma ema kõhus, kui tema Balti ketis seis. Neid võimustruktuure ja mõtlemishierarhiaid, milles elame, on meile õpetanud x-generatsioon, kes on elanud vaenlase vastu võideldes. Meil seda vaenlast enam ei ole. Y-generatsioon peab leidma endas vastutuse, seismaks oma kodumaa eest, kui see on juba kätte võidetud.

Töötukassa Viljandimaa osakonna juhataja Merit Laan

Viljandimaa töötuse määr on riigi madalaim

JOHAN-KRISTJAN KONOVALOV
sakala@ajaleht.ee

Töötukassa esmaspäeval avaldatud andmed näitavad, et juulis oli Viljandimaal registreeritud töötuid 3,5 protsenti tööealisest elanikkonnast, mis on 0,2 protsendi võrra parem tulemus kui eelmisel suvel.

Töötukassa Viljandimaa osakonna juhataja Merit Laan ütles madalat töötuse määra kommenteerides, et see ei tule talle üllatusena. Suviti ongi kõnealune näitaja tema sõnul väiksem, sest inimesed leiavad rakendust hooajatoodel. Samuti on töötukassa inimeste töölesaamise nimel tema hinnangul kõvasti vaeva näinud.

Seda, et töötute protsent veelgi väheneda võiks, Laan ei usu. «Arvestades inimeste pidevat liikumist tööturul, vähenemist prognoosida ei julge. Kogemus näitab, et sügisest on oodata töötute arvu kasvu, sest hooajatood lõpevad ja tööturule tulevad ka noored, kelle edasiõppimise plaanid on muutunud.»

Samas võib töötute hulgas olla neid, kes ei otsigi aktiivselt tööd. Laane sõnul on üks töötukassa ülesandeid inimeste motiveerimine, et nad ise oleksid valmis tööturule sisenema.

Laane kinnitust mööda on väga palju inimesi leidnud töökoha maakonnas, kuid kahtlemata on ka neid, kes on eri põhjustel siit lahkunud. Nagu ka teistes maakondades, on Viljandimaa tööpuudus struktuurne ehk mõnes valdkonnas on tööjõu- ja teises tööpuudus.

Eesti töötukassa iseteenindusportaal oli eile Viljandimaalt 53 avalikku tööpakkumist 106 töökoha täitmiseks. Töötuid oli 30. juunil 892. «Kindlasti on tööpakkumisi, mis ei kajastu meie portaalil, sest ettevõtjad ei kasuta meie abi, ja samuti on töötajaid, kes arvavad, et nad ei vaja tööd otsides töötukassa tuge,» rääkis Laan.

Kui paaril viimasel aastal on Viljandimaa madala töötuse määraga olnud kogu riigis esirinnas, siis 2007. aasta suvekuudel ei olnud sinne 2,1 protsenti midagi erakordset. Mitmel pool Eestis oli siis töötuid terve aasta peale 1,3 protsenti.

Ugala y-generatsioon (vasakult): Rait Õunapuu, Adeele Sepp, Vallo Kirs, Marika Palm ja Kristian Põldma. Pildilt puudub samuti trupi kuuluv Klaudia Tiitsmaa.

MARKO SAARM

EESTI

Mitu suurvoitu jäi välja võtmata

Mitu Eesti Loto puhkuse- loosiga väljalootatud suurvoitu, nende hulgas sõidu- auto, jäidki välja võtmata.

Škoda Octavia võitnud pilet osteti 28. mail Tartu Ringtee Selverist ning Kuuba ringreisi võitnud pilet 6. juunil Tallinnas Solarise R-kioskist.

Puhkuseloosi võitudest jäid välja võtmata ka üks 3000-eurone ning neli 1000-eurost võitu. Need piletid osteti vastavalt 15. mail Tallinna kaubamaja R-kioskist ning 15. mail Kuperjanovi R-kioskist, 18. mail Pelgulinna Selverist, 5. juunil Tartu Maximast ja 7. mail Melt-siveski R-kioskist.

Võitude vormistamise tähtaeg oli esmaspäev.

«Väljavõtmata võidusummad lähevad alates käesolevast aastast Eesti Loto reservfondi, kust need makstakse välja tulevikus toimuvate lisaloosimiste korral,» selgitas Eesti Loto turundus- ja müügidirektor Anneli Luikmel BNS-ile. (BNS)

Tallinn maksab sportlasele preemiat

Tallinna linnavalitsus maksab kurtide olümpial medali võitnud Kairit Olenkole ja tema treenerile Timo Tõnismale kokku 5000 eurot preemiat. Sellest 3500 eurot saab sportlane ja 1500 eurot treener, teatas linnavalitsus BNS-ile.

Linnavalitsus eraldab spordi- ja noorsooametile preemia maksmiseks raha reservfondist.

Olenko võitis Bulgaarias Sofias peetud kurtide olümpiamängudel teise koha seitsmevõistluses ja kolmanda koha odaviskes. (BNS)

Narva on lõvidega hädas

Narva arenduse ja ökonoomika ameti hankele, millel loodeti leida kuue lõviskulptuuri valmistaja, ei tulnud ühtegi pakkumist.

«Linnavalitsusel on plaanis lähiajal korraldada uus hange,» ütles BNS-ile Jelena Skulatšova linnava- ra osakonnast.

Lõviskulptuurid valmistatakse ideekonkursi võitja kavandite järgi ja paigutatakse Narvas valmivale Rootsi terrassile. Terrassile on plaanitud pingid, laste mänguelemendid ja kuuest lõvist koosnev skulptuuride grupp, mis peaks saama laste mänguväljaku osaks. Idee lähtub ühest Narva viimaste aastate sümbolist Rootsi lõvist.

Skulptuurid peaksid valmima hiljemalt 30. maiks.

Pakkuja peab kuuluma eriala loomeliitu, omama kunsti- või arhitektuuriharidust või olema viimase viie aasta jooksul teostanud kaks või enam avalikku ruumi paigaldatavat skulptuuri, millest ühe maksumus on vähemalt 15 000 eurot. Hanget rahastab Euroopa Liit. (BNS)

82 protsenti küsitluses osalenud kaitsevällastest tunnistas, et uut sorti menüü kasutamise korral on kõht päeva jooksul ühtlasemalt täis.

KAITSEVÄGI

Toidukorrad sagenevad

Oktoobrist hakkavad ajateenijad senisest tihedamini süüa saama.

Oktoobri algusest läheb Eesti kaitseväge üle uuele toitlustamise süsteemile: ajateenijate toidukordade vahe muutub lühemaks ning pakutav söök tervislikumaks ja mitmekülgsemaks.

«Kui praegu saavad kaitsevälalased süüa kolm korda päevas, siis alates stügistest lisandub kolmele põhitoidukorrale kaks vahepala, mis muudavad menüü mitmekesisemaks, ajakohasemaks ja tervislikumaks,» ütles kaitseväge logistikakeskuse toitlustusjaoskonna juhataja kohusetäitja Karin Repp BNS-ile.

Mullu ja tänava kevadel ajateenijate hulgas korraldatud küsitlus tõi välja, et lõunasöök on koguliselt liiga suur, samas õhtusöök ei ole kellaaega arvestades piisav.

Kõht jäi tühjaks

32 protsenti ajateenijatest tunnistas, et nad ei saa mõnikord kõhtu korralikult täis ja õhtusöögi kellaaeg ei ole sobiv.

«Praeguse korra järgi on kaitsevälalase lõuna- ja õhtusöögi vahemik isegi kuni kuus tundi. Tervisliku toitumise reeglid näevad ette, et sööma peaks iga nelja tunni järel. Päevas saadav kogukaloraal uue menüü järgi ei vähene,

vaid jääb endiselt vahemikku 3500–3800 kilokalorit,» rääkis Karin Repp.

Uus menüü

Tänava veebruarist maini oli kaitseväge staabi- ja sidepataljonis ning Kuperjanovi jalaväepataljonis kasutusel katsemenüü ning hilisemal küsitlusel vastas 82 protsenti katses osalenud kaitsevälalastest, et selle menüü puhul on täiskõhutunne päeva jooksul ühtlasem.

Nii otsustati alates 1. oktoobrist rakendada uut süsteemi kogu kaitseväes. Oktoobrist käikunevaid menüüsid töötatakse praegu välja.

Augusti algusest töötab

kaitseväge logistikakeskuses peakokk Kaie Karu, kelle ülesanne on tegelda kogu kaitseväge toitlustamisküsimustega. Uuele süsteemile üleminek on üks tema esimesi ülesandeid. Lisaks tuleb peakokk teha koollituse ligi 250-le kaitseväge toitlustusvaldkonna töötajale, näiteks tänapäevaste maitseainete, uute töövõtete, moodsate köögiseadmete ja värsket toidu teemal.

Kaie Karu on lõpetanud kiitusega ETK kaubanduskooli koka-kondiitri erialal. Ta on töötanud pagari-kondiitri ja kokana. Viimased viieteist aastat on Karu olnud ametis Tallinkis, sellest omakorda viimased seitse Tallink City Hoteli peakokkana. (BNS)

Tulemasina gaasi sisse hinganud poisid viidi mürgistusega haiglasse

Pärnus esmaspäeval tulemasina gaasi sisse hinganud kaks poissi said mürgistuse ning viidi ülirasikes seisundis haiglasse.

Lääne prefektuuri teatel olid poisid eile endiselt ülirasikes seisundis Pärnu haigla intensiivravi osakonnas.

Alaerialsed noored leiti Pärnu eri paigust: ühe leidis politseipatrull ja teisest teatas politseile kiirabi.

Politsei on alustanud juhtu-

mi uurimiseks kriminaalmenetlust karistuskoostõigu paragrahvi alusel, mis käsitleb raske tervisekahjustuse tekitamist ettevaatamatusest. Menetlust juhivad Lääne ringkonnaprokuratuur.

Prefektuur rõhutab, et noorte seas levinud välgumihkliigaasi sissehingamine on väga ohtlik seltskondlik ajaviide, mille tagajärjed võivad olla pöördumatud.

Pärnu haigla anestesioloogia-, operatiiv- ja intensiivravi-teenistuse juhataja ning Eesti

mürgistusteabekeskuse kliinilise konsultandi Raido Paasma sõnul põhineb butaani ehk välgumihkliigaasi mürgisus peamiselt sissehingatavast õhust hapniku omandamise takistamisel ja sellest tuleneval organismi hapnikuvaegusel ehk hüpoksial.

«Kaeused, mis tekivad butaani sissehingamisest, sõltuvad mürgistuse raskusastmest ning on järgnevad: hingamise kiirenemine, südametöö kiirenemine, väsimus, uimasus, teadvusehäire, halvenenud nägemine,

tsüanoos ja teadvusekaotus. Ei ole harvad juhtumid, kus välgumihkliigaasi sissehingamise tagajärjel saabub surm südame rütmihäirete, hingamise või südametegevuse seiskumise tõttu. Butaan kahjustab organismis hapnikupuuduse tekitamise kaudu ka aju närvirakke ning on seega väga ohtlik kogu inimorganismile,» rääkis Paasma.

Välgumihkli täitmiseks ettenähtud gaasiballoonid on kauplustes vabamüügis, nii et ka lapseohtu noortele kättesaadavad. (BNS)

VÄLISMAA

Riigid peavad toetusi tagastama

Pooled Euroopa Liidu riigid, nende seas Suurbritannia ja Poola, peavad tagasi maksma miljoneid eurosid põllumajandustoetust, sest Euroopa Komisjoni hinnangul ei ole nad seda kasutades reegleid järginud.

Komisjoni sõnul tuleb 14 riigil tagasi maksta umbes 180 miljonit eurot. Suurbritannialt nõutakse 59 miljonit, Poolalt 39,2 miljonit ja Taanilt 11,5 miljonit eurot. (BNS)

Afganistanis möllab koolera

Kirde-Afganistani linnas on vallandunud koolerapuhang. Seni on see nõudnud ühe inimese elu, kuid saja inimese seisund on kriitiline, teatas provintsiametnik eile.

«Epidemia puhkes kolme päeva eest Badakhshani provintsis ja nakatunuid on 1492,» ütles kohaliku kubernerite pressiesindaja. Haiguse levik piirdub praegu Darayeni piirkonna Chappase linnaga, mis on karantiini pandud. «Kõigile antakse seal arstiabi,» ütles ametnik, rõhutades, et koolera ravi ei ole lihtne.

Nakkuse lähtepunktina on tuvastatud allikas, millest saab joogivett kogu linn. Nüüd on hakatud puhast joogivett naaberlinnades sisse vedama.

Ametniku sõnul on 36 kõige raskemat haiget provintsipealinna Faizabadi haiglasse toimetatud. Seni ainsaks ohvriks jäänud inimene oli 18-aastane neiu.

Afganistanis on koolerapuhang olnud varemgi, kuid need ei ole tavalised. (BNS)

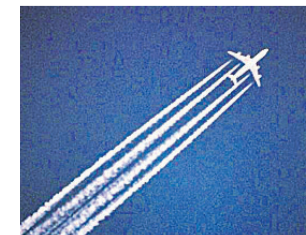
Reisija tõi õhus lapse ilmale

Maroko firma Royal Air Maroc lennukis sündis teel Casablancast Itaaliasse laps, teatas Maroko uudisteagentuur MAP eile.

Pühapäeval Bolognas teel olnud lennuki pardal sünnitanud naine on 39-aastane ja ta tõi ilmale poisi. Sünnitusprotsess algas varsti pärast õhkutõusmist ja lennuk suunati Barcelonasse. Laps jõudis sündida vahetult enne maandumist.

Lennufirma ei avaldanud naise rahvust, kuid ütles, et meeskonnaliikmed ja juhtumisi pardal olnud ämmaemand andsid talle abi ning sünnitus kulges tõrgeteta.

Enam ja laps viidi Barcelona haiglasse, lennuk jätkas teekonda Bologna poole. (BNS)

Reisilennuk KÜLLIKE ROOVÄLI

TEEMAD

Toimetaja MARGUS HAAV, 433 0046, margus.haav@ajaleht.ee

150

Nädalavahetusel tuleb Paides arvamusfestival, kus 150 inimest räägivad paarikümnes paigas Eestis aktuaalsetel teemadel.

Lätlased on julgenud kutsuda ka uusi muusikuid. Tänavu ühe peasinejana üles astunud iiri bänd Two Door Cinema Club esines «Positivusel» esimest korda neli aastat tagasi. Siis oli see ansambli esimene kontsert väljaspool Ühendkuningriiki.

GERT KIILER

MUUSIKA

Positiivne kadedus ehk Mis läks meil valesti?

GERT KIILER, melomaan

Ei juhtu just tihti, et ma meie lõunanaabrite üle kadedust tunnen — olgu see ülbus minu südame-tunnistusel —, kuid kord aastas tuleb seda paratamatult ette. See juhtub siis, kui jõuab kätte järjekordne «Positivuse» festival, Eesti piirist kõigest 15 kilomeetri kaugusel.

Arvan nagu meie presidentki, kes tänavu «Positivusel» käis, et ka meil võiks olla selline suurepärase põhivoolust erinev rokkmuusikafestival. Paraku seda pole. Imeharva jõuab mõnda Tallinna rokkklubisse küll üksikuid indie-muusika maailmanimesid, kuid need koguvad heal juhul tuhatkond kuulajat.

Seevastu Läti «Positivuse» festivalil esinevad samad muusikud tuhandetele inimestele, kusjuures aukartustäratavalt suur osa publikumi laulab kõiki laule artistiga kaasa.

Kus on publik?

Tänu MTV rokikanali jälgimisele ja Sakala melomaanist kultuuritoimetaja sõbralikele

soovitustele arvan end olevat nüüdisaegse indie-popi ja roki ning nendega haakuva muusikaga kursis. Paraku tähendab see, et olen oma tutvusringkonnas vaat et ainus, kellele «Positivusel» ülesastujate nimed midagi ütlevad. Ometi teavad piiri taga mõnesaja kilomeetri kaugusel nagu mujalgi Euroopas nende artistide laule tuhandet. Kuidas on see võimalik?

Muusikakriitik Siim Nestor lahkas seda Läti ja Eesti erinevust sel kevadel Eesti Ekspresis ja jõudis järeldusele, et põhjus peitub raadios. Kui meil võib niisugust alternatiivsemat muusikat kuulda üksnes Raadio 2-st, mis mõne arvates tuleks maksumaksja raha raiskajana hoopis kinni panna, siis Lätis on seda mängivaid jaamu vähemalt neli.

Nestori sõnu kinnitas ka «Positivuse» korraldaja Girts Majors, nimetades eelmisel aastal allakirjutatule antud intervjuus indie-roki suunitlusega festivali tegemise üheks inustajaks tõsiasja, et Lätis mängivad raadiod edukalt just seda sorti muusikat.

Kui praegu tekiks mõnel tahtmine korraldada Eestis samasugune festival, on ülimalt kahtlane, kas see õnnestuks. Ma ei pea silmas, nagu poleks kahele sarnase suunitlusega suurüritusele lähestikku turgu, vaid tahan öelda, et siin puu-

dub sellise muusika jaoks piisav hulk publikut — isegi kui Läti festivali poleks.

Milles viga?

Plaadiarvustused, mis meil peaaegu igas ajalehes ja ajakirjas ilmuvad, on toredad küll, kuid neid loevad pigem inimesed, kes tahavad teada, mida kriitikud nende lemmikute kohta arvavad. Ma ei usu, et need inimeste muusikamaitset eriti palju kujundavad — saati et tihthele paiknevad arvustatavad välismaised artistid veel mitu astet rohkem nišimuusika pool kui «Positivuse» indie-staarid.

Millal siis tehti viga? Kuidas juhtus, et meie, tänu Soome lähedusele kõige läänelikuma endise liiduvabariigi muusikasõbrad on järsku jäänud tänapäevast pop- ja rokkmuusikat mõtestades lõunanaabritest maha?

Miks meie raadiojaamad on keskendunud kas tänapäevasele keskoolu popmuusikale või igihaljatele retrolugudele, samal ajal kui lätlased astuvad ühte jalga moodsa muusika maailmaga? Kui omal ajal poleks Raadio 2 luues platsi vana-dest diskoritest puhtaks lükatud, ei oleks meil arvatavasti ka neid 4000 inimest, kes praegu üle piiri festivalile sõidavad.

Praegune tulemus on isegi hea. Ka «Positivuse» korraldaja on kiitnud meie indie-bände, kes annavad nende omadele

silmad ette. Jah, Ewert koos draakonitega on meil omaks võetud, aga teda mängivad ka keskoolu kommertsjaamad. Kui Iiris esines mõni aasta tagasi «Märkamisaja» kontserdil, krimpsutati selle peale nina. Lätis lauldakse talle kaasa.

Kas on veel lootust?

Kas meil oleks veel võimalik lätlastele järele jõuda või on meie šanss maha magatud ja hakkamegi lõunapiiri taga kontsertidel käima? «Eesti lauluga» ju küll üritatakse siinse muusikakuulaja maailmapilti avardada, seda sorti uut kohalikku muusikat tutvustav edetabelisaade «Eesti top 7» on pagendatud ETV2. Ometi võiks see olla sama heal eetriajal põhikanalis nagu omal ajal «7 vaprat».

Tõsi küll, võib-olla piisabki sellest, et kahe väikese riigi peale on kõige uhkem folgifestival Eestis ja indie-festival Lätis, aga ikka on pagana valus kuulata naabrite juures maailmanimega artistide täiesti siiraid tänu-kõnesid, kui suurepärase publik ja ilus festivalipaik seal on.

Kunagi, 25 aastat tagasi sai selliseid sõnu kuulda veel Tallinnas. Äkki on meil lootust? Kuid alustada ei maksa uhkete nimedega festivali tegemisest, et siis hiljem kurta, kuidas asi ennast ära ei tasu, vaid publiku kasvatamisest. Nii nagu tegid mõned mehed folgiga.

ARVUSTUS

Euroopa tagahoovis

«Hanumani teekond Lollandile» on

omamoodi ja äraspidine teekonnaromaan, milles ollakse küll kogu aeg teel ja ka selge siht on silme ees, ent päralejõudmisest ei ole mingit märki ning ühel hetkel lähevad minevik ja tulevik segamini — olevik on juba nii sassis, et sellest ei saa enam keegi aru.

Asüüllaagrites vegeteeriv pikkade kõverate koibadega indiaalne Hanuman koos eestivenelasest sõbra Jevgeniga on võtnud oma sihitu elu sihiks Skandinaavia Eedeni ja Taani Ibiza ehk Lollandi, kus poolpaljad tüdrukud siuglevad basseinides kui viigrid ning *ecstasy* kukub suhu nagu meeteor ookeani lõugade vahele.

Hanuman võib esineda edukalt araablase, pakistanlase või peruulasena. Identiteedil polegi tähtsust — mingid stenaariumid nagunii ei kehti.

See pole see Euroopa, mis peegeldub õhtuste uudistesaadete kallites ülikondades tähtsate meeste kuld kelladelt ning helgib Chaneli kandvate naiste hinnalistelt aksessuaaridelt. See pole helde Euroopa, mis vaatab vastu sadade teelõikude ja majadeäärde püstilöödud plakatitelt «Objekti valmimist toetas Euroopa Liit». Pole seegi Euroopa, millest tehakse kõlavaid sõnu pikka-aegses tühjades kõnedes, artiklites ja probleemsaadetes.

MARGUS HAAV

Sakala
433 0046

Hanumani Euroopa on Euroopa, mida viisakas seltskonnas jutuks ei võeta ja mille olemasolu unustatakse üldse hea meeleaga ära. Euroopa, kus varjudena ekslevad kodutud ja saamatud illegaalid, kolmandate riikide võrtside ning sita järele haisvad vargad ja petised, kes on rāpased ja laukaroheka tooniga isegi pärast duši alt tulekut. See on maailm täis prügimägede kaarte ning juhiseid selle kohta, kust saab midagi näpata ja kellele kraami edasi müüa.

Valgustatud pederastid ja suured kultuurilembesed kalsakad; hašiš ja amfetamiin; Brugseni poe juurest prügikastist taeva kingitusena leitud kanakered, mis peaaegu ei haise; kõigi kohal hõljuv deporteerimishirm... Pole illusioone, pole õieti midagi. Seegi vähene, mis juhuslikult on kuskilt sülle langenud või varastatud, võib kohe põrmuks pudeneda.

Lasnamäel elav ja vene keeles kirjutav Andrei Ivanov alustas seda raamatut 1998. aastal Taani pagulaslaagris. Ta ise on öelnud, et kuni oled illegaal, asud väljaspool hierarhiat ja tammud ühe koha peal, olenemata sellest, mitu autot sa ärandad või mitu telefoni müüd. Rooma kõhuli kas või läbi kümne prügimäe ja peta kõiki, aja kokku kas või hunnik raha — sa jääd ikka ühe koha peale.

Sel raamatul pole õieti algust ega lõppu, on vaid ennast alatasa taastootev võrdlemisi painav atmosfäär. Aga see kõik on kohutavalt paeluv või paeluvalt kohutav — kuidas soovite.

RAAMAT

Andrei Ivanov, «Hanumani teekond Lollandile»

Vene keelest tõlkinud Veronika Einberg

408 lehekülge Kirjastus Varrak

Andrei Ivanov on kinnitanud, et kuigi «Hanumani teekond Lollandile» sündis ta autobiograafilistest märkmetest, on tema ja romaani peategelase vahel vähe ühist.

TOOMAS HUIK (POSTIMEES)

RONITAIM

Humal kaitseb võõraste pilkude eest ja kõditab maitsemeeli

ÜLLAR PRIKS
yllar.priks@ajaleht.ee

Minu naabrimehele ei meeldinud sugugi, et alati, kui ta segamatult oma terrassil oleskleda tahtis, märkas ta vastasmaja kardinat vahel pilke vilkumas. Nii soetas ta tuttavalt paar humalaistikut, ehitas nende tarvis võrestiku ja asus ootama.

Juba paari nädalaga olid taimed end postide vahelt läbi põiminud. Vahepeal kukkus vastasmaja katus kokku ja selle elanikud tegid säred. Naabrimees veedab nüüd aga kogu oma vaba aja võimust võtva taime pügades.

Käbid ja päklikid

Harilik humal (*Humulus lupulus*) kuulub kanepiliste sugukonda humala perekonda. Vikipeedia andmetel võib ta sirguda isegi kuni 18 meetri pikkuseks ja sedasi kõik ümbritseva ilma suurema vaevata enda alla mätta. Sügiseti võrsed närbuvad ja igal kevadel kasvavad risoomist päikese valsa pilgu all välja uued, mis ussidena ettejuhtivate esemete ümber keerduvad.

Humalal on nii isas- kui emasõisikud. Maskuliinsem pool laseb end paista pikkade ja hõredate pöörstena. Paarisimeetrised emasõisikud seevastu meenutavad kollakasrohelisti käbisid. Umbes sellal, kui õpetajad laste päevikutesse esimesi märkusi kirjutavad, valmib humala vili — pähkel.

Kääridega võsas sahmiva naabrimehe meelehärmi on kerge mõista: on ju humal üks kiirema kasvuga taimi Maarjamaa pinnal. Ööpäevaga suudab ta end edasi küünitada suisa kuni kümme sentimeetrit!

Kõige mõnusamalt tunneb humal end Euroopa ja Aasia mõõdukas kliimas. Meil kasvab ta looduslikult niisketes lehtmetsades ja jõgede kaldatühnikutes. Peale minu naabrimehe kasutatavad paljud teisedki teda koduõuel ronitaimena või siis lehtlas loodusliku päikesevarjuna.

Vikipeediast võib lugeda, et humalat kasvatatakse kõikjal maailmas, kõige enam aga Saksamaal, Suurbritannias, Venemaal ja Ameerika Ühendriikides.

Vana ja võimas

Nagu tõeline õllelemb teab, on just humalakäbid põhjus, miks märjuke sedavõrd hästi maitseb. Need annavad selle kibeduse, mis tasakaalustab linna-

se magusaid nüansse. Samuti aitab humal janutunnet leevendada. Ühtlasi parandavad humalakäbid õlle valmistamisel pärmi aktiivsust ja muudavad kõikvõimalikud mikroorganismid laisaks, et hüva jook kauem säiliks.

Humala õisikutes leidub ka eeterlikku õli. See sisaldab peaaegu paarisadad keerulise nimetusega terpenoidset komponenti, mis kõik on omamoodi tähtsad ja vajalikud. Olgu siinkohal märgitud α -mürtseen, humuleen, β -karüofülleen, farneseen, borneool ja feluurhape.

Rahvameditsiinis on humalale omistatud hulk erilisi võimeid. Näiteks alandavat see meeste sugutungit, samal ajal kui naistele mõjuvat armurohuna. Mõõduka manustamise korral andvat humal elujõudu. Samuti pidavat see aitama unetuse, närvilisuse, rahutuse, pingete, peavalu, hüsteeria, stressi ja isupuuduse puhul.

Seda taimet võivat kasutada ka menopausivaevuste, menstruaaltsüklihäirete, nõrkushoogude ja reumavalude ravimiseks. Lisaks leevendavat see närvisüsteemist tulenevaid seedehäireid ja jämesoolepõletikku.

Veel saab Vikipeediast teada, et esimest korda kultiveeriti humalat Saksamaal Hallertau piirkonnas 736. aastal. Õlle sisse visati käbid esimest korda teadaolevalt aastal 1079.

Humalakäbid lisavad õllele maitset ja aroomi.

PEETER KÜMME

Käbi sulle joogi sisse!

ÜLLAR PRIKS
yllar.priks@ajaleht.ee

Karksi tehases voolas esimene õlu pudelisse 1977. aasta detsembris. Asutuse peainsener oli tollal Jüri Kert. Esimesed märgid õlle valmistamisest Karksis ulatuvad Kerdi sõnul aga palju kaugemale minevikku.

Esimest korda on Karksi asulal ja sealset õlut mainitud juba aastal 1425, mil kohalik foogt saatis Viljandi ordumeistrile kuus vaatit kohaliku märjukest ja sai selle eest vastu sõjavarustust.

Üheksakümnendate aastate algul Karksi õlletehas erastati ning Jüri Kerdist sai uue omaniku, aktsiaseltsi Karme juhatuse esimees. Eelmise aasta algusest kuulub 49 protsenti tuntud pruulikojast A. Le Coqile ja Kert enam märjukese tootmisega seotud pole. Küll aga hoiab ta ennast kõige sel-

les vallas toimuvaga kursis ning jagab oma põhjatuid teadmisi ja oskusi järeltulivatele põlvedele.

Käbi asendab kontsentraat

«Õlle sünnipäevaks võime pida päeva, kui inimene aegade hämaruses endale joogi sisse esimest korda humalakäbi viskas. Humal on selle pika traditsiooniga joogi juures väga oluline komponent,» räägib Jüri Kert. Üks uhke humalapõõsas kasvab ka tema enda koduõuel.

Kerdi sõnul käivad humalakäbid vanadel saarlastel praegugi õlle sisse, tööstuslikus tootmises on aga viimase 20-30 aasta jooksul energia ja aja säästmiseks kasutusele võetud humalakontsentraat.

Kert nendib, et osa humala sorte kasvab ka Eestis, kuid need pole küllalt efektiivsed, et neid saaks kasutada nii-õelda suures õlletootmises.

«Kontsentraate Eestis paraku keegi ei tooda, sestap tarbitakse vajalik tooraine välismaalt. Kui aga Karksi omal ajal

tegevust alustas, kasutasime õlletootmise juures just humalakäbisid,» on mees uhke.

«Humal sorte on tegelikult väga palju ning nad annavad õllele erinevaid maitse- ja lõhnainüansse. Kõige julgemad on neid kasutades tšehhid, kelle õlledes on tugevat ja spetsiifilist humalaaroomi,» kõneleb vana õllemeister silmade särades ning lisab: «Ka meie esimesed seadmed olid pärit Tšehhoslovakiast. Alles Karme ajal tuli moodsam Saksa tehnika, millega sai säilivusaja seitsmelt päevalt kolme kuu peale.»

Eestlane eelistab laagriõlut

Jüri Kert selgitab, et humal lisatakse alles õlleteo lõppfaasis. «Põhimõtteliselt ei erine klassikaline vanade eestlaste moodsa koduõlle tegemine ja tööstuslik tootmine kuigivõrd. Protsess on ikka sama, ainult ühel puhul rohkem automaatsiiritud,» võrdleb Kert.

Ta nendib, et müügile on tulnud ka maltoosid ja valmis-kontsentraadid, mis lihtsusta-

vad ja kiirendavad õllevalmistamist. «Nende kasutamise puhul ei saa me aga rääkida klassikalise ja traditsioonilise õllest, milleks on tarvis vaid nelja komponenti: vett, linna-seid, humalaid ja pärmi.»

Kui varem oli üks reegel, mille vastu kodus õlut laagerdada lastes eksida ei tohtinud, see, et keedetud vesi tuli jahutada nii madalale temperatuurile, et see pärmi ei tapaks, siis nüüd on mitut sorti pärmikultuure. «Need kannatavad eri temperatuure ja ka toimivad erinevalt,» seletab Kert. «Näiteks saab õlled pärmi toetuse järgi jagada kahte suurde rühma: pinna- ja põhjakääritussega õlled.»

Esimesena mainitud on Kerdi sõnul tuntud ale-õllena ning neid toodetakse enamasti Inglismaal ja Šotimaal. «Sel meetodil kääritatud jooki on vahelduva eduga proovitud ka meil toota ja turustada, kuid üldiselt on see eestlased külmaks jätnud. Meil tarbitakse pigem ikka põhjakääritussega laagriõlut.»

Jüri Kert on teenekas õllepruulimiskunstnik.

ELMO RIIG

VABA AEG

Toimetaja KAIE MÖLTER, 433 0041, sakala@ajaleht.ee. Kuulutused tel 433 0062, kuulutused@sakalajakirjastus.ee

FESTIVAL

Kuhjaveere külamaja vabaõhulaval algab 16. augustil kell 16.30 teatrifestival ning jätkub 17. ja 18. augustil kell 11. Kolmel päeval astub üles kokku 26 näitegruppi kogu Eestist. Info veebilehel www.kuhjaveere.ee, Facebookis ning telefonidel 5620 8466 (Urve) ja 5650 9311 (Romeo).

ÜRITUSED

Tõnissaare külas algab 18. augustil kell 15 Saarepeedi valla külade päev. Aset leiab valla võistkondlik mälumäng, esinevad pillimehed ja tantsutüdrukud. Kaasa võtta hea tuju ja mõnus seltskond. Vajaduse korral sõidab vallabuss. Info telefonil 523 4605.

Viljandis Kaevumäel on 20. augustil kell 19 uuspatriotistlik laulupidu koos ansambliga Venaskond. Heategevusliku kontserdiga toetatakse Kaare koobile teraapiatööd väljaarendamist.

NÄITUSED

Viljandi raamatukogu trepiahallis on 15. augustini Soome instituudi rändnäitus «Kirgas, kerge ja karge nagu vesi. Soome nüüdisproosa», kojulaenuosakonnas on kuu lõpuni avatud näitus «Viljandi lugudes ja lauludes» ning lasteosakonnas raamatunäitus Ellen Niidust «Suur suislepapu». Tallinna tänav 11/1. Tel 433 8660.

Viljandi uue kunsti muuseumis näeb 20. augustini rahvusvahelist kunstinäitust «Vabaduse püüe» ja Kuulo Vahteri Eesti 95. aastapäevale pühendatud näitust «22 Eestit». Sellele on välja pandud portreed Eesti riigitegelastest alates Jaan Tõnissonist kuni Andrus Ansipini. Linnu tänav 4.

Mõisaküla muuseumis on 24. augustini näitus «Nordea reis ümber imelise ilma». See koosneb postkaartidest, reisitekstidest ja huvitavatest markidest, mis Jaan Tätte saatis maailmareisi ajal viljandlasele Kaljula Saarele. Näitus on avatud muuseumi lahtiolekuaegadel. Info tel 435 5607.

Kondase keskuses näeb 26. augustini väljapanekut «Meisterfotograaf Jaan Riet. Inimesed ja paigad stereofotodel 1902–1935», 15. septembrini Anna Wildrose'i kollaaži- ja assambleerinäitust «Sinine, valge, punane», 22. septembrini Kaarina Staudinger-Loppukaarre maale müstilistest olevustest «Õised olevused» ning 22. septembrini Soomes elava kunstniku Tatjana Bergelti kollaaže «Keele ilu» ja Urve Küttneri «Visioon». Püsi-ekspositsioonis on Paul Kondase maalilooming Viljandi muuseumi kogust. Pikk tänav 8, Viljandi. Tel 433 3968.

Viljandi linnagaleriis raamatukogu kolmandal korrusel on 30. augustini Haapsalu graafilise disaini festivali näitus «Eesti kultuuriplakat 2013». Tallinna tänav 11/1.

Paistu rahvamajas ja raamatukogus saab 31. augustini vaadata näitust «Looduse aasta foto 2011».

Sakala keskuse sammassaalis on suve lõpuni Riho ja Ilme Kulla loomingut tutvustav näitus «Kuldne skulptuurisüvi». Seda saab vaadata K–R kella 12–19, L kella 12–17. Tallinna tänav 5, Viljandi.

Karksi valla kultuurikeskuse esimese ja teise korruse fuajees ning sinises saalis saab 2. septembrini näha näitust «Loodusfoto 2012».

Mõisaküla raamatukogus näeb Eesti Vabariigi 90. aastapäevaks

valminud rändekspositsiooni «Eesti riiklikud teenetemärgid». Näitus annab ülevaate Eesti riiklike teenetemärkide ajaloost ja tänapäevast. Eksponeeritud on hulk haruldasi ning rahvale tundmatuid dokumente ja fotosid. Väljapanekut koostades on kasutatud lisaks rahvusraamatukogu kogudele Eesti filmiarhiivi, Eesti riigiarhiivi ja Eesti ajaloomuuseumi materjale. Näitus on koostanud Lea Hein ja kujundanud Tiiu Laur. Raamatukogu on avatud E, K, N, R kella 10–17 ja T kella 12–19, L ja P suletud. Info tel 436 4103.

Suure-Jaani külalistemajas saab näha Valev Seina maalinäitust «Jaanist mihkkipäevani». Ilmatari tänav 3-a. Tel 551 5932.

NIMEPÄEV

Tänased nimepäevalised on Gisella ja Svea.

Linnagaleriis näeb Haapsalu graafilise disaini festivali näitust «Eesti kultuuriplakat 2013».

ELMO RIIG

KESKKONNAAMET

Loodusobjekti kaitse alla võtmise teade

Keskkonnaamet teatab:

keskkonnaministri 6. augusti 2013. a käskkirjaga nr 807 on algatatud määruse „Muti maastiku-kaitseala kaitse-eeskirja” menetlus. Kaitse-eeskirja eelnõu, seletuskirja, ekspertiisi ja kaardimaterjaliga on võimalik tutvuda avaliku väljapaneku ajal Keskkonnaameti Pärnu-Viljandi regiooni Pärnu ja Viljandi kontorites ning Karksi ja Tarvastu vallavalitsustes 15.08.2013 – 30.08.2013. Kaitseala piiri ja kaitsekorra muutmise menetlust viib läbi Keskkonnaamet.

Oma vastuväited ja parandusettepanekud kaitse-eeskirja eelnõu kohta palume esitada kirjalikult Keskkonnaameti Pärnu-Viljandi regiooni aadressil Roheline 64, 80010 Pärnu või nele.saluveer@keskkonnaamet.ee hiljemalt 30.08.2013 a. Vastavalt looduskaitseaduse § 9 lg 4 p 3, teeme ettepaneku arutada asja ilma avaliku aruteluta. Vastava ettepanekuta avalikku arutelu ei korraldata.

Kui nimetatud tähtajaks ei ole kaitse-eeskirja eelnõu kohta parandusettepanekuid või vastuväiteid esitatud, arvestame, et vastuväited puuduvad. Peale avalikustamist esitatakse eelnõu orienteeruvalt novembris 2013. aastal ministeeriumite vahelisele kooskõlastamisele. Määrus jõustub eeldatavasti veebruaris 2014. aastal.

Lisainfo: Nele Saluveer, nele.saluveer@keskkonnaamet.ee.

NALJAD

Pioneerid on ekskursioonil Tšapajevi majamuuseumis. Giid juhatab neid ühest toast teise ja jagab järjest selgitusi: «Näete, siin on Tšapajevi vannituba.» Pioneerid muigavad — kõik teavad ju, et Tšapajevi vannis ei käinud. «Ja siin on Tšapajevi magamistuba,» seletab giid. Pioneerid muigavad jälle — Tšapajevi magas ju saavad pea all, sinel peal. Jõutakse söögituupa, seal on kaks luukeret. Giid küsib lastelt suuremale skeletile näidates: «Kas teate, kelle skelet see on?» Kõik hüüavad: «Tšapajevi!» — «Õige,» sõnab giid. «Aga kelle oma on see väiksem luukere?» Lapsed hüüavad: «Petka!» Selle peale teatab giid: «Ei, see on Tšapajevi 15-aastasena.»

Loodusmuuseumis on mu ti topise all sedel, millelt võib lugeda, et mutt sööb päevas sama palju, kui ta ise kaalub. «Võimatu. Kust mutt teab, kui palju ta kaalub?» ei usu füüsik kirjutasut.

SUUR SUVELÖPU KONTSERI-SHOW
METSATÖLLUGA VALMA SEIKLUSPARGIS VÖRTSJÄRVE KALDAL
31. AUGUSTIL ALGUSEGA KELL 21
PILET EELMÜÜGIST 10€ PILETILEVI
KOHAPEAL 12€
SAKALA TELLIJALE 10€
SAKALA TELLIJASKONNA KAARDI ETTEÄITAMISEL KOHAPEAL

Metsatöll
SELLE AASTA VIIMANE KONTSERI METSATÖLLULT EESTIS!
VALMAS NÄEME, RAISK!
WWW.VALMA.EE INFO 503 6906

PÄEVAL AVATUD SEIKLUSPARK.

Sakala TELLIJASKOND

SOODUSHINNAGA SAAD OSTA PILETI KA ÜHELE SÕBRALE!

TASUTA tellijaskonna kaardi saavad kõik, kellel on kehtiv Sakala tellimus.

Kaardi saab Sakala toimetusest tööpäeviti kella 9–17.

Kui sul veel pole, siis saab vormistada Sakala tellimuse.

TARTU T 8, VILJANDI E – R 9–17 INFO 433 0040

HOROSKOOP

JÄÄR (21. III – 20. IV)
 Oled täna kasu peal väljas ja mõtled eneselegi ootamatult alatuid mõtteid. Püüa oma mõistust ja himusid taltsutada.

SÕNN (21. IV – 20. V)
 Ebasoodne päev ühiskondlikuks tegevuseks ja reisimiseks. Ära tee uhkeid plaane, need kipuvad minema teisi.

KAKSIKUD (21. V – 21. VI)
 Tuled hästi toime igasuguste inimestega, mistõttu oled populaarne ja hinnatud kaaslane nii tööl kui sõprade seas.

VÄHK (22. VI – 22. VII)
 Oled lõbus ja elurõõmus. Sul pole vaja seltskonda otsidagi, sest inimesed tulevad ise sinu juurde.

LÕVI (23. VII – 22. VIII)
 Teed täna midagi ebaharilikku, mis pole sugugi sinu moodi. Oht langeda illusiooni ning hiljem enesehaletsusse.

NEITSI (23. VIII – 22. IX)
 Sind tõmbab kõik, mis on seotud seksuaalsuse ja salapäraga. Aga kui sa kaaslast ei leia, võid muutuda impulsiivseks ja närviliseks.

KAALUD (23. IX – 23. X)
 Võtad oma tegevusi tõsiselt, kuid püüa jätta ruumi ka võimalusele, et kõik ei pruugi plaanipäraselt minna.

SKORPION (24. X – 22. XI)
 Oled otsustusvõimeline ja saad üle nii mõnestki probleemist. Tunned uut energiat ja soovi hakata tegelema uue hobiga.

AMBUR (23. XI – 21. XII)
 Leiad endale mõttekaaslast või koostööpartnereid. Ära üllatu ka uute töopakumiste peale ning ole valmis muudatusteks.

KALJUKITS (22. XII – 20. I)
 Oled aktiivne ja töö lausa lendab su käes. Hea päev nii pooleli olevate tööde lõpetamiseks kui ka uute alustamiseks ning eneseteostuseks.

VEEVALAJA (21. I – 18. II)
 Täna tunned, et kõik tööd, millega sa viimasel ajal oled tegeelnud, on hästi sujunud.

KALAD (19. II – 20. III)
 Sulle esitatakse täna tõenäoliselt huvitavaid väljakutseid. Püüa võimalikult palju tegeleda.

Allikas: Delfi

SPORT

Toimetaja MADIS LUIK, 433 0042, madis.luik@ajaleht.ee

3.

Viljandi Staieri klubi liige Avo Sambla teenis laupäeval Narvas peetud Eesti poolmaratoni meistrivõistlustel noorsooklassi arvestuses kolmanda koha. Üldarvestuses 26. finišeerunud Sambla läbis distantsi ajaga 1:19.27. Üldarvestuses parim Staieri liige oli Ülari Kais, kes sai 13. koha ajaga 1:13.30.

TULEMUSI

VIBULASKMINE. Rahvusvahelisel võistlusel «Järvakan-di Open» saavutas naiste sportvibulaskmises esikoha Laura Nurmsalu. Kadettide klassis olid võidukad Laura Tukk ja Rait Mändmets. Segavõistkondade mõõduvõtu võitsid Taavo Allik ja Laura Nurmsalu.

JALGPALL. Viljandi Tulevik pidi laupäeval võõrsil meistrivõistluste esiliiga kohtumises vastu võtma 1:2 kaotuse Tartu JK Tammeka II-lt.

Pühapäeval Viljandis asetleitud teise liiga mängus kaotas Tuleviku II 1:6 Tartu FC Santosele ning FC Tarvastu jäi koduväljakul 4:9 alla FC Nõmme Unitedile.

Kolmandas liigas teenis Tuleviku Vanakesed koduväljakul 3:0 võidu Tõrva JK üle, Suure-Jaani United alistas 3:1 JK Tartu Löögi ning SK Tääksi viigistas 3:3 Võru JK-ga.

RANNAVÕRKPAALL. Laupäeval peetud Viljandimaa meistrivõistlustel saavutasid esikoha Tauno Lipp ja Taavi

TULEKUL

JALGPALL. Reedel kell 19 kohtuvad Viljandi staadionil Eesti meistrivõistluste esiliigas Viljandi JK Tulevik ja Rakvere JK Tarvas.

JÄRVEJOKS. Homme kel-

Sadam ning Kristiine Miilen ja Laura Luik.

RANNAPETANK. Pühapäeval mängitud Viljandi Heliose seeriavõistluse etapi esikolmik oli järgmine: Aleksander Michelis, Kaido Pung ja Leo Lukka.

RANNAKÄSIPALL. Laupäeval sai Tartus teoks Eesti meistrivõistluste viimane etapp. Sarja kokkuvõttes teenis Viljandi HC meeskond teise koha. Samuti lõpetasid hõbedaga Viljandi spordikooli 1996., 2000. ja 2002. aastal sündinud noormeeste esindus.

AUTOSPORT. Põltsamaal sõidetud Eesti rallikrossi meistrivõistluste kuuendal etapil oli klassis Super 1600 võidukas Janno Ligur ning klassis Touring Car saavutas Andrus Karu teise koha.

Eesti meistrivõistluste arvestusse kuulunud mõõduvõtul Riia ringrajal pälvis Mikk Maaten klassi BMW 325 kahe sõidu kokkuvõttes kolmanda koha ja Tõnis Hommik oli samas arvestuses viies.

la 17–19 saab Viljandi tennisemaja juurest startida tervisespordiklubi Joosu korraldatava sarja viienda etapi. Kepikõndijad on startima oodatud kella 17–18.

Viljandlannad aitasid Eesti parimat tulemust teha

Leedus Trakais peetud noorte sõudmise maailmameistrivõistlustel ühelgi Eesti paatkonnal suurde mängu asja ei olnud, kättesaamatuks jäid ka B-finaali kohad. Eesti koondise parima tulemuse tegi neidude paarispaariline neljapaat, kes C-finaali võiduga sai kokkuvõttes 13. koha.

Paati kuulusid Kristel Tohu ja Mariliis Reinkorti kõrval ka viljandlased Krete Koovit ja Erli Mat. Nende konkurendid C-finaalis olid Rootsi, Taani, Jaapani ja Iirimaa esindajad.

Eesti paatkond lõpetas sõidu ajaga 7.07,80. Teiseks

tuli Jaapan (7.10,8) ja kolmandaks Taani (7.12,25). Neljas oli Rootsi (7.12,30) Iirimaa (7.25,01) ees.

Koondisega võistlustel viibinud treener Reigo Pihlak nentis Eesti sõudeliidu pressiteenistuse vahendusel, et C-finaalis näidatud tasemega võib rahule jääda. «Tasemelt võrreldavate konkurentide seas muutusid tüdrukud iga sõiduga järjest kindlamaks ja kiiremaks. Oma väikest finaali sõitsid nad taktikaliselt targalt ning viimasel distantsiveerandil panid oma paremuse maksma.» (Sakala)

Leedus peetud noorte sõudmise maailmameistrivõistlustel 13. koha saanud Eesti paarispaarilise neljapaadi koosseisu kuulusid ka Kerete Koovit (ees) ja Erli Mat. Pilt on tehtud suvel Viljandi Paadimehe regatil, kus nad istusid üksikaeru kahepaadis. ELMO RIIG

Taimo Priinits (ees) ja Ronald Volt võitsid Eesti noorte aerutamise meistrivõistlustel kahekanuul mõlemad kavas olnud distantsid ning Ronald Volt teenis ühekanuul veel kaks kulda lisaks. 2 x ERAKOGU

AERUTAMINE

Noormehed võidutsesid Harku järvel

MADIS LUIK
madis.luik@ajaleht.ee

Viljandi kanuupoisid tegid Eesti noorte aerutamise meistrivõistlustel korralikku tööd ning korjasid kõik selles paadiklassis väljajagatud säravaimad autasud.

Laupäeval Tallinnas Harku järvel kavas olnud 500 ja 1000 meetri distantsil võitis mõlemad noormeeste ühekanuussõidud Ronald Volt. Taimo Priinits lõpetas pikema võistlusmaa kolmanda ja lühema viiendana. Kahesol kanuul olid Ronald Volt ja Taimo Priinits mõlemal distantsil võitmatud.

Treener Kalev Heli sõnul polnud võistlustingimused just hõlpsad. «Tugev küljetuul muutis sõitmise päris keeruliseks. Harkus on see juba halvaks tavaks saanud,» rääkis ta. Viljandlased tulid aga rasketes oludes teistest paremini toime. «Noored sõitsid igati tublilt,» kiitis treener oma kaht hoolealust.

Kui noorte meistrivõistlustel osalesid 1997. aastal ja hiljem sündinud aerutajad, siis päev hiljem selgusid sealsamas juunioride meistrid. Ronald Volt ja Taimo Pri-

nits, kes kuuluvad sellesse vanuseklassi alles tulevast hooajast, noppisid kahesol kanuul 1000 meetri distantsil teise ja 200 meetris kolmanda koha. Ühesol kanuul jäi Ronald Volti 200-meetrisele võistlusmaal medalist lahutama vaid mõni sentimeeter ja leppida tuli neljanda tulemusega. 1000 meetris lõpetas ta viiendana.

Mõlemat juunioride individuaalset sõitu valitses selle vanuseklassi maailmameistrivõistlustel hästi esinenud pärnulanee Joosep Karlson.

Kalev Heli ütlemist mööda olid tänavused juunioride tiitlivõistlused Ronald Voldile ja Taimo Priinitsale kasulik kondiproov. «Nii Ronald kui Taimo andsid konkurentidele märku, et järgmisel hooajal soovivad nad medalite jagamisel tugevalt sõna sekka öelda,» lausutas ta.

Nüüd on aerutajatele kõik tänavused tiitlid välja jagatud ja nad saavad veidi hinge tõmata. Heli sõnul ei kujune puhkus aga kuigi pikaks, sest juba selle kuu lõpul alustatakse valmistumist septembris peetava karikasarja maratonidistantsiks. «Kuigi meie noored seal tõenäoliselt medalite jagamisel kaasa rääkida ei suuda, on see järgmist aastat silmas pidades tarvilik mõõduvõtt,» nentis ta.

Treener Kalev Heli sõnul oli tänavune hooaeg meie aerutajatele üks viimaste aastate edukamaid.

Nii tänavusi noorte kui täiskasvanute meistrivõistlusi nimetas Kalev Heli Viljandi aerutajatele viimaste aastate edukaimaks. «Kokku said meie sportlased 23 medalit ja kuus neist olid kuldsed.»

Samuti hindas treener kõrgelt võistkondlikkus arvestuses teenitud kolmandat kohta. «Viimati jõudsime võistkondlikult kolme sekka 1987. aastal, mil olime samuti kolmandad,» ütles ta.

Sakala

Tartu t 8, 71020 Viljandi
Üldtelefon 433 0040
Faks 433 4275
Internet: <http://sakala.ajaleht.ee/>
e-post sakala@ajaleht.ee
Reklaami telefon 433 0063, faks 433 0080
Kuulutuste faks 433 0066
e-post reklaam@sakalakirjastus.ee,
kuulutused@sakalakirjastus.ee
Klienditeenindaja-sekretär
Marge Ira 433 0040
Peatoimetaja Hans Väre 433 0050
Peatoimetaja asetäitja
Marko Suurmägi 433 0042
Vanemtoimetaja
Rannar Raba 433 0051
Toimetajad
Maarja Möldre 433 0082
Anu Arak 433 0082
Arvamustoimetaja
Karl-Eduard Salumäe 433 0048
Reporterid
Aivar Aotäht (uudised) 433 0085
Margus Haav (kultuur) 433 0046
Sigrid Koorep (uudised) 433 0049
Madis Luik (sport) 433 0043
Sten Mahov (tarbija) 433 0052
Kaie Mõlter (uudised) 433 0041
Siim Piirak (uudised) 433 0084
Üllar Priks (uudised) 433 0044
Tiina Sarv (kultuur) 433 0047
Egon Valdaru (uudised) 433 0053
Fotograaf Elmo Riig,
Marko Saarm 433 0057
Korrektoirid Kadri Soon,
Ülle Mällmann 433 0056
Kujundusjuht Ain Kivilaan 433 0058
Küljendus Piret Holtsmann,
Katri Henga 433 0055
Reklaamitoimetuse peaspetsialist
Merlin Muts 433 0063
Müügispetsialistid
Airi Janke 433 0060
Monika Schults 433 0064
Kuulutuste ja ajalehe tellimuste
vastuvõtu klienditeenindaja
Andra Tetsmann 433 0062
Kujundaja Imbi Padrik 433 0081
Küljendaja-kujundaja
Liina Valt 433 0081
Korrektoir Gitta Lilienthal 433 0083
Finantsjuht
Pilvi Sume 447 7099
Raamatupidajad
Kaie Liiv 433 0065,
Meeli Eismann 433 0068

Kuulutuste vastuvõtt tööpäeviti kella 9–17, lõuna kella 13–13.30. Järgmise päeva ajalehte kella 12-ni. Sakala ilmub viis korda nädalas. Väljaandja AS Ühinenud Ajalehed. Juriidiline aadress Gildi t 1, 51007 Tartu. Postiaadress Rütüli t 14, 80010 Pärnu. Toimetus käsikirju ei tagasta ja võtab endale õiguse neid lühendada. Välisautorite honorarid kantakse üle pangakontole üks kord kuus järgmise kuu 6. kuupäeval. Koik ajalehes Sakala avaldatud artiklid ja fotod on autoriõigusega kaitstud teosed, mille reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma AS-i Ühinenud Ajalehed kirjaliku nõusolekuta keelatud.

Trükitud Kroonpressi trükikojas. Tiraaž 8689

Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda pressinõukogusse, pn@eal.ee või telefon 646 3363.

Esmaspäeval sündis Viljandis poiss.

30 AASTA EEST Tee Kommunismile, 9. VIII 1983

Viljandis oli Kalevi ka-lasportlaste ülevabariigilise kokkutuleku. Võisteldi viiel alal, millest kolmel — heidetes, spinningupüügis ja viktoriinis — saavutas esikoha Viljandi rajooni-nõukogu võistkond. Sellega oli käes ka kokkutuleku üldvõit.

85 Et hommikuti ikka päike säraks ja õnne jätkuks iga tunni jaoks.

Austatud ÕILME SAIK!

Õnnitleme 85. sünnipäeval ning soovime tervist ja toredaid päevi!

Kolleegid Paalalinna koolist ja pensionärid-õpetajad

Kallis ema ja kauge sõber

TIIU OLEV!

Elu määratult loksuv meres peab olema isiklik saar. Olgu väike, ent kuhu mahuks tervis, õnn ja sõprus.

Õnnitlused sünnipäevaks!

Tütar lastega, sõbrad Soomes ning Sirje, Antti ja Andreas Rootsist

RAMSI TURVAS

AS Ramsi Turvas pakub tööd

LUKSEPALE-KEEVITAJALE

Teave tel 529 2612.

OÜ Eesti Metsnik ostab üle Eesti parima hinnaga

metsamaad, kasvava metsa raieõigust ja metsamaterjali.

Tel 504 6774

airok Tööstus- ja vedelgaasiga tegelev ettevõtte otsib oma meeskonda

KLIENDITEENINDAJAT-RAAMATUPIDAJA ABI,

kelle tööülesanded on:

- tellimuste vastuvõtmine ja sisestamine
- suhtlemine klientide ja partneritega
- kliendiandmete haldamine

Kandidaadilt eeldame:

- head suhtlemisoskust
- täpsust ja korrektsust
- pingetaluvust
- eesti, inglise ja vene keele oskust

Kandideerimiseks palume saata sooviavalduse koos ametikäiguga 31. augustiks e-posti aadressil urmas.rohtla@airok.ee.

KINNISVARA

Müüa kinnistu Kolga-Jaani alevikus. Majal 2 korrust, 4 tuba, köök, veranda, garaaz. Kõrvalhoones saun ja puukuurid. Hind 25 000 €. Info tel 5330 4412 (Heiki).

Üürile anda 2-toal möbleerimata korter Viljandi kesklinnas Turu tänaval. Helistada tööpäeviti kella 10—17 tel 5649 5658.

Soovin üürida 3-4-toal korteri Viljandis. Tel 5845 3072.

Üürile anda korter Abjas. Tel 5345 8294.

SÕIDUKID

Müüa 1994. a VW Golf Variant. Tel 502 8617.

Ostame 1990.—2008. a sõiduaautosid. Tel 5555 8120.

TEENUSED

Autoklaaside müük, paigaldus ja parandus, ka kaskokindlustuse juhtumid. OÜ Car-Fix, Riia mnt 54-b, tel 433 7789, e-post carfix@carfix.ee.

Kaardid ennustavad. Tel 900 1727, h 1,09 €/min, 24 h.

Kaevetööd 3 t miniekskavaatoriga. Tel 5620 0055.

Liikuvat lintsaakaatri teenus. Ei vaja elektrit. Tel 517 0623, 502 6732.

Ohtlike puude raie ja puude hooldustööd. Tel 5686 6157.

Pakume kvaliteetset tänavakivide paigaldust. Tel 5694 8039.

Plaatimistöid, vannitubade remont. Tel 5830 3488.

Pottsepatööd, remont, ehitus. Tel 5892 1710.

Puit- ja krohvijade värvimine, survepesu. Tel 5190 7192.

Teras- ja tuletõkkeuste valmistamine. Rauduks OÜ tel 510 9183, www.rauduks.ee, e-post rauduks@rauduks.ee.

Üldehitustööd vundamendist lõppviimistluseni, ka metallkonstruktsioonid. Tel 5556 6995, 5649 2353.

PAKUN TÖÖD

AS Oskar LT võtab Saarepeedi tootmistehhi tööle

TERMOTÖÖTLEJA, PAKENDAJA ja ABITÖÖLISE.

Kontakttelefon 510 3613.

OSKAR

TÖÖ

Höövlijuhile, CNC-operaatorile ja muudel seadmetel puidutööstuses Saarepeedil. Töö vahetustega. CV saata info@valgevn.ee, info tel 435 1387 E—R kl 8—17, Valge VN OÜ.

Pakun kogemustega ehitusmehele tööd Soomes. Tel 5391 3611.

85 Kallis ÕILME SAIK!

Õnnitleme 85. sünnipäeva puhul.

Rein, Karin, Raul, Kerli ja Helen

OÜ Leigola Viljandis pakub tööd puidupingi operaatorile, tööaeg kl 8—16.30. CV saata rauno@leigola.ee.

Pakun tööd kütteklotside pakkijatele. Tel 520 2190.

Vajatakse trimmerdajat. Info tel 5687 6991.

Võtan tööle raamatupidaja. CV saata rmp2010@hotmail.ee.

KOOLITUS

Soome tööohutuskaardikoolitus 17. ja 24. augustil. Hind 85 €. OÜ Unigo Partners (koolitusluba nr 6240HTM), tel 5661 4656, www.aktualkoolitus.ee.

MUUD

Tallu, linnast 8 km, vajatakse naispensionärist koduhoidjat. Elamispend tasuta. Tel 5750 3500.

OST

Ostan käibemaksukohustuslase firma. Tel 5800 9939.

Tootsi Turvas ostab: kasvavat ja tee äärde virnastatud võsa

Tel 5646 1882
jaak.raid@tootsiturvas.ee
Tel 526 9639
kaimo.kivikas@tootsiturvas.ee

Ostan metsakinnistuid ja raieõigusi. Pakun metsaraie kompleksteenust. Tel 5332 5752, e-post tonisevara@gmail.com.

GRUNДАР ПИТТ

Metsakinnistute ja raide ost (sobivad ka osaliselt raiatud ja hüpooteegiga koormatud metsakinnistud). Aitame metsakavade koostamisel ja paberite vormistamisel.

Tel 510 3681, andrus@grundar.ee
faks 447 0525, Lille 4, Pärnu

OÜ OK Mets ostab raieõigust, metsamaad, ümarmaterjali. Ülestöötamine ja vedu. Tel 527 8119, 503 3379.

MÜÜK

Küttepuid ning -klotid võrgus. Tel 5782 7770.

Lõhutud küttepuid. Vedu. Tel 433 3130, 523 8503.

Müüa kartulirootor (Saksa) ja kartulipealsete purusti. Tel 509 6140.

TÄHE Baar & Peosaal

Kaks saali, 80 ja 50 kohta.
Posti t 6, tel 433 3155
Catering suveüritustele.

Peo- ja peielaudade ettetellimine ning info tel 501 9674, e-post feldmann@feldmann.ee.

Müüa lõhutud küttepuid. Vedu tasuta. Tel 5683 0454.

Pakitud kütteklotid ja kamina-puud. Vedu tasuta. Tel 433 3130, 523 8503.

Pakitud turba- ja puitbrikett alusel. Vedu. Tel 433 3130, 523 8503.

Toores lepp ja kask. Tel 5391 4443.

TEADE

Keskonnaamet teatab Terase peakraavile Tusti mõisapargi paisjärve ja veskipaisu taastamise vee erikasutusloa taotluse keskkonnamõju hindamise aruande (KMH) valmimisest, KMH aruande avalikust väljapanekust ja avaliku arutelu toimumisest. Tusti külaselts taotleb Keskkonnaametilt vee erikasutusloa, et taastada Viiratsi vallas Tusti külas Tusti metsapargis Terase peakraavil Tusti mõisapargi paisjärv ja veskipais ning olemasoleval Tusti paisjärvel jätkata Terase peakraavi tõkestamist ja paisutamist ning korradada suplusala. Kavandatava tegevuse otsustaja (loa andja) ja järelevalve teostaja

on Keskkonnaamet (Paala tee 4, 71014 Viljandi; Roheline t 64, 80010 Pärnu; esindajad Heleene Voika, tel 435 5621, heleene.voika@keskkonnaamet.ee, ja Toomas Padjus, tel 447 7382, toomas.padjus@keskkonnaamet.ee), arendaja Tusti Külaselts MTÜ (Puujala vahtkonna kordon, Tusti küla, 70113 Viiratsi vald; esindaja Ainar Veere, tel 5391 3513, ainar318@hotmail.com) ja KMH läbiviija Alkranel OÜ (Riia 15-b, 51010 Tartu; ekspert Elar Põldvere, tel 528 9197, elar@alkranel.ee). KMH aruandega saab tutvuda tööpäeviti Keskkonnaameti Viljandi kontoris ja Keskkonnaameti veebilehel www.keskkonnaamet.ee. KMH programmi kohta saab Keskkonnaametile esitada kirjalikke ettepanekuid, vastuväiteid ja küsimusi 15. augustist 4. septembrini. KMH programmi avalik arutelu on 4. septembril kell 14 Tusti seltsimajas (Viiratsi vald, Tusti küla). Teate avaldamise õiguslik alus on keskkonnamõju hindamise ja keskkonnamõju juhtimissüsteemi seaduse § 16 lg 2 p 2.

Sa andsid, mis sul oli anda, tööd tehes kulus eluniit. Sa kandsid, mida suutsid kanda, ja läksid ära siit.

Teatame kurbusega, et lahkus meie kallis isa, vanaisa ja vanavanaisa

KARL KOBIN
6. III 1932 — 13. VIII 2013
Leinavad omaksed.

Ärasaatmine pühapäeval, 18. augustil kell 11 kodust Tarvatu kalmistule.

Mälestust hellalt sa pälvit, pälvit austust, sõnu häid. Mälestuste kauneid jälgi meie hinge sinust jäi.

Lahkus meie armas vend, onu, vanaonu ja vanavanaonu

PAUL SILM
25. IV 1925 — 5. VIII 2013
(surn Warendorff)

Leinavad vend Ülo perega, Helju lastega ja Erla.

Südamlik kaastunne Reinule perega kalli poja

TARMO MÄNNIKU

kaotuse puhul.

Endised töökaaslased LEMK-st

Siiras kaastunne Ruthile ja Leilile perelega kalli abikaasa, isa ja poja

TARMO MÄNNIKU

kaotuse puhul.

Ivo, Heli, Salle ja Harry

Maga vaikselt, puhka rahu — südamed on sinuga. Mälestuste päiksekullas jääd sa ikka meiega.

Lahkunud on meie hulgast kallis abikaasa, ema ja vanaema

KERSTI KOLLING
19. IX 1957 — 12. VIII 2013

Omaksed

Su tugev elutahe rauges, ränk haigus maha murdis puu.

Mälestame kallist vennanaist

KARIN ZIMMERIT

Meie südamlik kaastunne Antsule ning Kaido ja Heigo perele.

Elmar perega

Vaikselt, nii vaikselt lahkus minu armas ema

MARIE HELM
1. VI 1922 — 12. VIII 2013
Leinab tütar Astrid abikaasa ja poegade perelega. Urnimatusest teatame.

Avaldame kaastunnet Ruth Männikule poegade abikaasa ja isa

TARMO MÄNNIKU

kaotuse puhul.

Viljandi arstide liit

Avaldame kaastunnet Ruthile lastega

TARMO MÄNNIKU

lahkumise puhul.

Viljandi haigla ARD kliiniku pere

Mälestame

TARMO MÄNNIKU

Avaldame kaastunnet omastele.

Viljandi linnavalitsus

Avaldame kaastunnet Leili Männikule kalli poja

TARMO MÄNNIKU

kaotuse puhul.

Olustvere teenindus- ja maamajanduskool

Mälestame kallist klassivenda ja sõpra

TARMO MÄNNIKU

Avaldame kaastunnet lähedastele.

Valdeko ja Jaanus perelega

RMK TEATRIPIKNIK

18. ja 20. augustil Võrumaal Pähnis.

2 km pikkusel matkal läbi laane tutvume erivanuselise metsaga ja teeme neli peatust, kus meid ootavad Hendrik Relve, Ivan Orav (Andrus Vaarik), Otto Strandman (Mait Malmsten), K. Rožin (Uku Uusberg) ning muusikud.

Teater: Friedebert Tuglase „Helene, Marion ja Felix”.
Osades Guido Kangur (Felix), Maria Avdjuško (Marion) ja Piret Kalda (Helene).

Buss väljub Viljandi bussijaamast kell 12:50.
Osavõtutasu 3 eurot.

Registreerimine www.teatripiknik.ee

AUGUSTI TÄHED

08.08 - 19.08 MEIE MEES, GRETE PAIA, HELLAD VELLIED ja külalised:

17.08 Viljandi Kaevumägi
PÕHJA-TALLINN

ALGUS 21.00 / VÄRAVAD 20.00 PILETID PILETILEVIS, STATOILIS JA KOHAPEAL. EELMÜÜGIST 10€ / 12€, ÜRITUSE PÄEVAL 10€ / 13€.

BGM, Kroonika, Cooler, Premia, PILETIZLEVI, RAMIRENT, saku, Best Coffee

Metsapartner OÜ

- Metsamajanduskavade koostamine
- Metsamaterjali ost
- Raie ost
- Metsakinnistute ost
- Metsa istutamine
- Abi metsanduslike toetuste taotlemisel

Tel 5343 0433, kristjan@metsapartner.eu
www.metsapartner.eu

OSTAME kasvava metsa raieõigust, metsakinnistuid & metsamaterjali

ARU METSAGRUPP OÜ

arumetsagrupp@gmail.com
+372 56 49 66 05
www.arumets.ee

ARUMETSAGRUPP

Registreeru soodushinnaga kuni 16. augustini!

Maraton on elamus!

Tartu heade mõtete linn

SEB TARTU RULLUISUMARATON

25. august
48/19 km

www.tartumaraton.ee

Kuulutusi ja leinateateid saab tellida

24h

internetis
www.sakala.ajaleht.ee

Augustikuu on meie **SÜNNIPÄEVA-KUU!**

Kõik teksad 15 €. Tuunikad ja kampsunid -20%.

15 € väärtuses ostu sooritajale kingitus!

Tartu t 3, Viljandi.
E ja L kl 10-15, T-R kl 10-18, P suletud.

www.garderoob.net

TEHNOÜLEVAATUSED

KÕIKIDELE SÕIDUKITELE, TRAKTORITELE JA LIKURMASINATELE.

Et ennetada probleeme tehnoulevaatusel, pakume autoomanikele, kelle sõiduki numbrimärk lõpeb numbriga 6, 7, 8 või 9,

TEHA ÜLEVAATUS JUBA TÄNA.

AS RAEI

Leola t 62, tel 433 0982

• E-R kl 8–17.30
• L kl 9–13

Raua t 18, tel 434 9609

• E-R kl 8.30–17.30
• L kl 9–13

